8RHK ambassadeurs

Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord 1

Jaarverslag

Deel I: Programmaverantwoording

Programma 1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek) 5

Programma 2 Smart Economy
2.1 Smart werken en innovatie 14
2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt 18
2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid 21

Programma 3 Smart Living
3.1 Wonen en vastgoed 24
3.2 Circulaire economie en energietransitie 29
3.3 Gezondste Regio 33

Programma 4 Bedrijfsvoering en rente 36

Deel II: Paragrafen

Paragraaf 1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 39
Paragraaf 2 Financiering 43
Paragraaf 3 Bedrijfsvoering 46
Paragraaf 4 Rechtmatigheid 48
Paragraaf 5 Subsidies 50

Jaarstukken

Deel III: Jaarrekening

Balans (inclusief toelichting) 55
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 62
Gebeurtenissen na balansdatum 62
Overzicht van baten en lasten 63
Publicatie WNT 65
SiSa verantwoordingsinformatie 66
Verzamelstaat afrekening gemeenten 68
Controleverklaring accountant 69

Bijlagen

Deel IV: Uiteenzetting financiële positie

Algemene financiële beschouwing 75
Formatieplan (inclusief toelichting) 77
Taakvelden per programma 78
Verzamelstaat bijdrage gemeenten 79
Doelenmatrix 80

Bestuurlijk voorwoord

Wij bieden u de jaarstukken 2022 van Achterhoek ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de zeven Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland aan. De programmaverantwoording in deel I, en de paragrafen in deel II vormen samen het jaarverslag. Deel III is de jaarrekening en deel IV bevat de uiteenzetting van de financiële positie.
De regionale 3O samenwerkingsstructuur is terug te vinden in de programmaverantwoording. De programmaverantwoording is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

In Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De programmaverantwoording heeft dezelfde indeling.

De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, begroting en de financiële verantwoording van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie gekoppeld.
De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en lopende projecten per thema. Dit wordt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het realiseren van de Achterhoek Visie 2030 en het vertalen van de ambities in concrete projecten.
Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en de uitvoering controleerbaar.

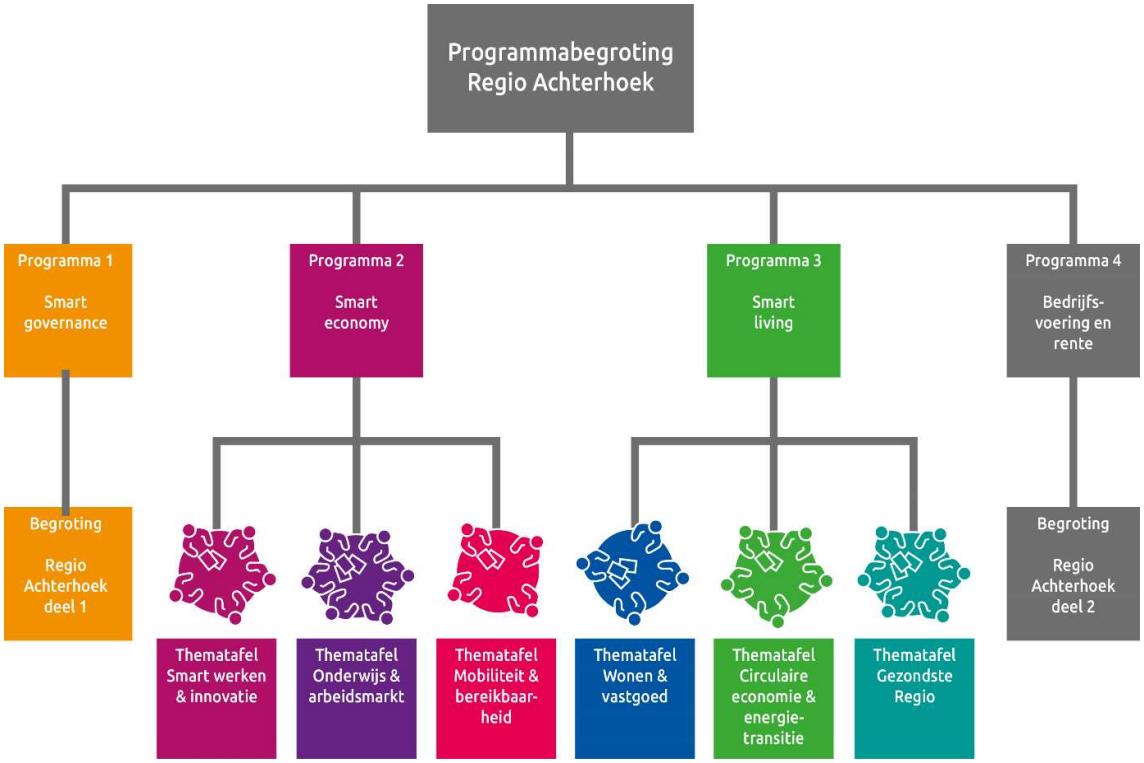
Het projectenoverzicht dat per thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een financiële bijdrage beschikbaar is gesteld. We hebben dus niet van alle partijen inzichtelijk wat zij investeren en welke projecten zij hebben lopen. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door de initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

Wij wensen u veel leesplezier!

NB In de jaarstukken hanteren we de officiële naam van de samenwerking: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken wij de naam Achterhoek ambassadeurs; 8RHK.

Opbouw programma's

De programmarekening van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De werkzaamheden van de thematafels zijn per thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen. De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Smart Governance. Ook zijn hier de lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

Samenvatting financiële jaarstukken

Jaarresultaat

	Totaal	Per inw
Smart Governance	51.000	0,19
Bedrijfsvoering en rente	73.000	0,28
Jaarresultaat positief	124.000	0,47

Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op het werkbudget grensoverschrijdende activiteiten, kantoorkosten en inhuur. Tevens waren er extra inkomsten vanuit detachering en onvoorziene rentebaten over het saldo schatkistbankieren.

Bestemming resultaat 2022

Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 124.422 (€ 0,47 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in *De Achterhoek werkt door 2.0*. Hierin is opgenomen dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2022: € 131.646).

Controleverklaring

A12 Registeraccountants B.V. heeft voor 2022 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. De controle omvat de cijfers opgenomen in de jaarrekening 2022 en de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen gelet op het controleprotocol 2022. De controleverklaring voor de jaarrekening 2022 is in het boekwerk opgenomen.

Besluitvormingsproces jaarstukken

19 april 2023	Behandeling concept jaarstukken door het dagelijks bestuur
	De jaarrekening, het jaarverslag, de paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld. Na ontvangst van de controleverklaring worden de stukken uiterlijk 20 april aan de deelnemende gemeenten gezonden.
20 april 2023	Verzenden jaarstukken naar gemeenten
tot 19 juni 2023	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen
	Tot 19 juni 2023 mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de jaarstukken schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
5 juli 2023	Besluitvorming door het algemeen bestuur

Doetinchem, 20 april 2023
Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Programmaverantwoording

Programma 1

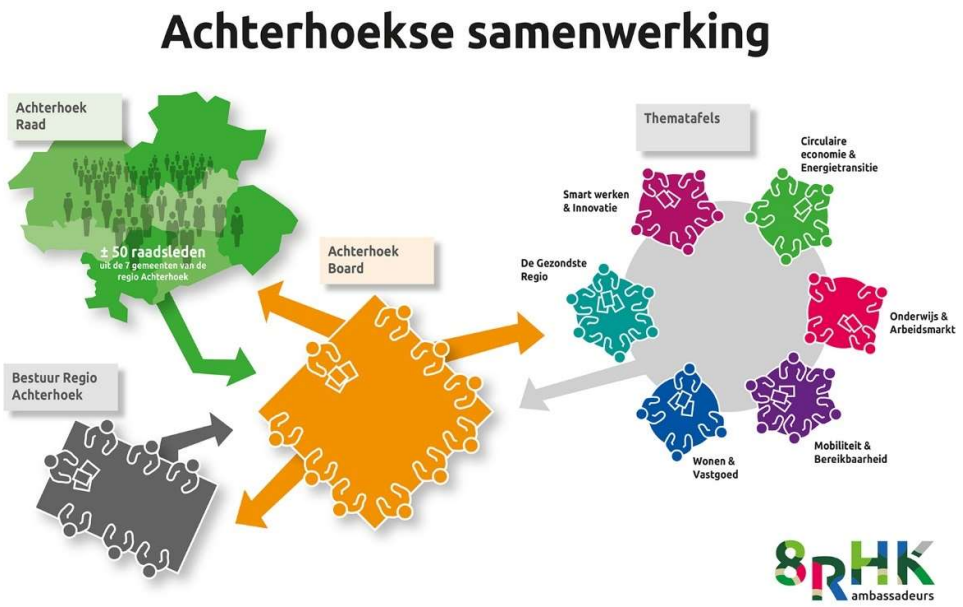
Smart Governance

Smart Governance

De Governance -zoals in de samenwerkingsregeling is opgenomen- staat goed. Aanvullend op deze Governance is in 2022 veel aandacht besteed aan het inrichten van de Governance rondom de grote opgaven als droogte, stikstof en de ruimtelijke opgaven. Voor de zomer is eerst ingezet op een regiekamer landelijk gebied. Dit naast de stuurgroep Omgevingsagenda Oost (ruimtelijke opgaven). Door de landelijke ontwikkelingen en de rol die de provincie heeft gekregen bleek het nodig beide trajecten te verbinden. In december heeft de Achterhoek Board besloten de twee genoemde gremia op te heffen/op te schorten en in te zetten op één Stuurgroep Ruimtelijk Perspectief Achterhoek.

In september heeft de Achterhoek Raad de herziene Achterhoek Visie 2030 vastgesteld. In deze visie zijn de SDG's geïntegreerd en is ook de gebiedsgerichte aanpak voor de ruimtelijke opgaven opgenomen als overkoepelend thema. Daarnaast zijn de doelen en streefwaarden geactualiseerd.

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Regio Achterhoek vormt de juridische entiteit, daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van Regio Achterhoek van de gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informerend.

Wat willen we bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek

Gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen (3 O's) voor een integrale aanpak van de uitdagingen waar de Achterhoek voor staat. De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern is een sterke bloeiende en innovatieve economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk-, leer-, woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners.

De opgaven en te bereiken doelen zijn belegd in de zes thematafels:
1. Smart werken en innovatie
2. Onderwijs en arbeidsmarkt
3. Wonen en vastgoed
4. Mobiliteit en bereikbaarheid
5. Circulaire economie en energietransitie
6. Gezondste regio

Subdoelen en activiteiten Regio Achterhoek

Subdoelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad

De Achterhoek Raad is vijf keer bijeen geweest. In januari was er een extra vergadering vanwege de Noordelijke Aftakking van de Betuweroute. En in mei vanwege de verkiezingen. Voorafgaand aan deze vergadering was er een informatiemarkt waarin de (nieuwe) raadsleden kennis konden maken met de thematafels. Ook was er parallel een bijeenkomst over de regionale woonagenda. In september heeft de Achterhoek Raad de herziene Achterhoek Visie 2030 vastgesteld en nieuwe Boardleden benoemd. Ook is een aantal Boardleden herbenoemd. In december is het uitvoeringsplan 2023 vastgesteld.

Adviseren en faciliteren Achterhoek Board

De Achterhoek Board is 13 keer bij elkaar geweest, waarvan vier keer op een Achterhoek Dag. Er is een ontmoeting geweest met de Stuurgroep Achterhoek Monitor en in het najaar een ontmoeting met de Twente Board en een met de voorzitters van de thematafels. Een aantal onderwerpen heeft veel aandacht gevraagd van de Board. Onder meer de Noordelijke aftakking van de Betuweroute, de (succesvolle) lobby voor de RegioExpres, de herijking van de Visie 2030, de voorbereiding van de

aanvraag voor een nieuwe Regio Deal en de Governance rondom het landelijk gebied/ruimtelijke opgaven. Ook hebben we ons aangemeld voor de Eo Wijersprijsvraag.
Op verzoek van de gemeente Montferland heeft de Board een presentatie gegeven aan de Raad van Montferland. Dit in verband met het mogelijk aansluiten van Montferland bij onze samenwerking. De besluitvorming hierover is in 2023.

Er is veel inzet vanuit de thematafels geweest om de middelen voor de Regio Deal in 2022 weg te zetten. Dit is gelukt en in januari 2023 wordt de eindrapportage tijdens een werkbezoek van de minister overhandigd.

In totaal heeft de Board in 2022 26 projecten positief beoordeeld, in totaal lopen er nu 101 projecten. De Board heeft middelen beschikbaar gesteld voor een Kwartiermaker om de Interreg-aanvraag voor het project ontwikkeling Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) voor te bereiden. Deze aanvraag is in 2022 ingediend.

Regisseren en faciliteren thematafels

De thematafels zijn gemiddeld ongeveer acht keer bijeen geweest, waarvan vier keer op een Achterhoek Dag. Hierin hebben ze hun strategie en inhoudelijke lijnen uitgezet (onder meer voor de herijking van de Visie 2030 en het uitvoeringsplan 2023), projecten geïnitieerd en voorbereid voor de Achterhoek Board. N.a.v. de verkiezingen is aan de colleges gevraagd of er belangstelling is voor het (vice)voorzitterschap van de thematafels. Op basis van de belangstelling is er een nieuwe verdeling gemaakt. Ook is een aantal gemeenten voor sommige tafels agenda lid geworden.
Een verder toelichting op de activiteiten van de zes tafels kunt u vinden in programma 2 (Smart Economy) en programma 3 (Smart Living).

Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur

Het algemeen bestuur is 8 keer bijeen geweest. Belangrijk onderdeel van de agenda zijn de P&C stukken. Daarnaast worden de lobbyactiviteiten structureel en de grensoverschrijdende activiteiten periodiek geagendeerd.
In februari is de Midterm review Grensoverschrijdende samenwerking in de Achterhoek besproken. De 12 aanbevelingen zijn overgenomen. Hiervan heeft het in kaart brengen van de belangrijkste opgaven de meeste prioriteit. Daarnaast zullen de Duitslandcoördinatoren aansluiten bij de thematafels.
Op 1 en 2 september zijn de zeven colleges op tweedaags werkbezoek geweest in de Regio Zwolle. Naast inspirerende voorbeelden vanuit Zwolle was er ook volop gelegenheid om elkaar te leren kennen in deze nieuwe bestuursperiode.

In verband met de verkiezingen heeft het algemeen bestuur een proces gelopen om te komen tot een afvaardiging voor de Achterhoek Board en heeft ze geïnventariseerd wie belangstelling heeft voor het (vice)voorzitterschap van een thematafel. Op voorstel van de selectiecommissie heeft het algemeen bestuur unaniem 3 leden voorgedragen voor de Board, de Achterhoek Raad heeft conform de voordracht besloten. Daarnaast zijn er twee voorzitters en één vicevoorzitter voor een thematafel voorgedragen aan de betreffende thematafel.

Het algemeen bestuur heeft ingestemd met het aanmelden van de Achterhoek voor LEADER-subsidie in de nieuwe periode 2023-2027. De gemeente Lochem heeft gevraagd om aan te mogen sluiten. Hier heeft het bestuur positief op gereageerd.

Op verzoek van het algemeen bestuur is er een aanbevelingsbrief uitgegaan naar de VNG voor de kandidaten die vanuit de Achterhoek interesse hebben voor een VNG commissie.

De begroting 2023 en jaarstukken 2021 en de eerste wijziging Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030, het plafondbesluit 2022 en een hernieuwd aanvraagformulier zijn door het algemeen

bestuur vastgesteld. Alle projecten die door de Board goedgekeurd zijn, zijn door het bestuur bekrachtigd. Er is steeds een financieel overzicht gegeven van de projecten i.r.t. het beschikbare budget en de bijdrage van de gemeenten aan de projecten.

Subsidiewerkzaamheden

Er zijn gesprekken gehouden met initiatiefnemers om te komen tot een goede subsidieaanvraag die in procedure kan worden gebracht richting thematafels, Board en algemeen/dagelijks bestuur. In totaal zijn in 2022 26 projecten begeleid, in procedure gebracht en akkoord bevonden. Het gaat in totaal in 2022 om € 14.324.450 aan kosten en € 7.978.822 aan subsidie. Er is subsidie beschikbaar gesteld vanuit de Regio Deal, de gebiedsopgavemiddelen van de provincie Gelderland en het Investeringsfonds. In totaal lopen er nu 101 projecten.

Voor nadere specificaties wordt verwezen naar de paragraaf subsidies (pagina 50). Voor de projecten wordt verwezen naar de programma's Smart Economy en Smart Living. Daar zijn de projecten opgenomen die zijn gestart in 2022 (dit aantal kan afwijken van het aantal projecten dat in procedure is gebracht in 2022).

De voortgangsrapportage voor de gebiedsopgave middelen (provincie) is ingediend en akkoord bevonden door de provincie. De voortgangsrapportage Regio Deal (Rijk) is opgesteld en besproken met het Rijk. Afgesproken is dat we de looptijd voor enkele projecten mogen verlengen t/m 2025 en dat er tussen de programmalijnen geschoven mag worden met de middelen. Eind 2022 waren alle middelen uit de Regio Deal weggezet in projecten. Het Rijk is zeer te spreken over de uitvoeringskracht van de Achterhoek.

De eerste wijziging van de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 en het Plafondbesluit 2022 is vastgesteld en gepubliceerd. Ook is het aanvraagformulier geactualiseerd en vastgesteld.

We hebben ons bij de provincie aangemeld voor een nieuwe LEADER periode. De gemeente Lochem heeft gevraagd aan te mogen sluiten, hierop is positief gereageerd door het bestuur.
Daarnaast is een aanvraag ingediend voor een LEADER samenwerkingsproject: 'de meerwaarde van ons Achterhoeks voedsel'.
In november hebben we een nieuwe Regio Deal aanvraag ingediend bij het Rijk.

Monitoring en Achterhoek Spreekt

In december is de derde Achterhoek Monitor gepresenteerd in een succesvol congres in de DRU. De uitgebreide monitor met dashboard en jaarpublicatie (duiding) geeft een goed beeld van hoe de Achterhoek ervoor staat, met kerngegevens en verdiepende thema's. www.achterhoekmonitor.nl
Op initiatief en in samenwerking met de provincie is het Achterhoek Panel bevraagd over wat zij belangrijk vinden rondom Brede Welvaart en grensoverschrijdend wonen en werken. De uitkomsten zijn gebruikt in de Achterhoek Monitor en bij de aanvraag voor een nieuwe Regio Deal.

Voor het monitoren van onze projecten werken we met het programma AFAS. Hiermee kunnen we onze partners snel overzicht geven van de (financiële) stand van zaken rondom de projecten die lopen of in voorbereiding zijn.

Lobbywerkzaamheden

Op twee dossiers is veel lobbywerk verricht in 2022: de Noordelijke Aftakking van de Betuweroute en de RegioExpres. Wat betreft de Noordelijke aftakking is veel inzet gepleegd richting het ministerie (met een bezoek van de staatssecretaris in februari als gevolg), Tweede Kamer (meerdere bezoeken en Kamervragen), verschillende landelijke media (o.a. Volkskrant, Trouw en Financieel Dagblad) en alle stakeholders binnen en rondom onze eigen regio. Rond de zomer zou het dossier op de agenda staan van de landelijke spoortafel. Gezien de belangen is de bespreking doorgeschoven naar

november 2022. Daar is afgesproken dat partijen in het eerste half jaar van 2023 een gezamenlijk plan van aanpak opstellen voor een nadere verdieping naar nut en noodzaak en het wegen van de verschillende belangen. In dit plan van aanpak moet o.m. de scope en de Governance goed uitgewerkt worden. Het onderzoekstraject dat zal volgen zal naar verwachting c.a. 1,5 jaar in beslag nemen. Er vindt in de tussentijd geen onderzoek plaats naar specifieke oplossingsvarianten.

Een stevige lobby voor de RegioExpres heeft ertoe geleid dat Rijk en provincie samen 150 miljoen investeren in de RegioExpres. In aanloop naar het BO MIRT in november zijn er meerdere malen succesvol Kamervragen gesteld.

Lentediner en werkbezoeken

We hebben een succesvol Lentediner gehouden, waar de lobby voor de RegioExpres hoog op de agenda stond. Als spin-off zijn er meerdere bewindspersonen en Kamerleden op werkbezoek geweest (of komen in 2023) in de Achterhoek:

- In november Tweede Kamerlid Roelof Bisschop
- In november Tweede Kamerleden Thom van Campen en Erik Haverkort
- In december de minister van Justitie en Veiligheid
- In januari 2023 de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Daarnaast zijn de onderstaande bezoeken geweest:

- In april was VNO-NCW voorzitter Ingrid Thijssen onze keynote speaker tijdens de themabijeenkomst Ondernemen voor brede welvaart en SDG regio Achterhoek.
- In mei was minister Van der Wal samen met Kamerlid van Campen op bezoek bij Arjan Prinsen in Haarlo. Over stikstof en hoe vanuit de stichting Biomassa gewerkt wordt aan het meten en verminderen van de stikstofuitstoot.
- In juni was het ambassadeursbezoek aan de EUREGIO/Achterhoek. Met als hoofdgasten de Duitse ambassadeur in Nederland C. Nunn en de Nederlandse ambassadeur in Duitsland R. van Roeden.
- Tijdens de Zwarte Cross op vrijdag 15 juli was er een netwerkevent voor de colleges van Twente en Achterhoek.

Publicaties en Media

Gedurende het hele jaar is actief de media gezocht op voor ons relevante onderwerpen, met name gericht op de regionale media. Een aantal keer is bewust ook de landelijke media opgezocht. Rond de Noordelijke aftakking van de Betuweroute hebben we publicaties gehad in het Financieel Dagblad (reportage met R. Steintjes, opiniestuk namens M. Boumans), de Volkskrant (uitgebreide reportage, door ons geïnitieerd, met interview M. Boumans) en Trouw (met R. Steintjes).
Over de RegioExpres schreven M. Boumans en J. van der Meer samen een opiniestuk voor Binnenlands Bestuur: ‘de 20 meest waardevolle minuten van Nederland’. Op 31 maart is een video gelanceerd waar, naast Gelderland en Achterhoek, ook de Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen als afzender is betrokken. Onze boodschap tijdens het Lentediner is geland in het NOS journaal en het radio 1 journaal.

Verkiezingen

In december 2021 is onze eerste reactie op het Regeerakkoord geschreven. Alle nieuwe bewindslieden hebben daaropvolgend begin 2022 succeswensen ontvangen met een paar Achterhoeksokken om ons op de voet te kunnen blijven volgen.
Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen is een 2-pager geschreven vanuit de Regio met de belangrijkste aandachtspunten vanuit de Achterhoek om mee te nemen in de uitwerking van de coalitieakkoorden.

Samenwerking met andere regio's

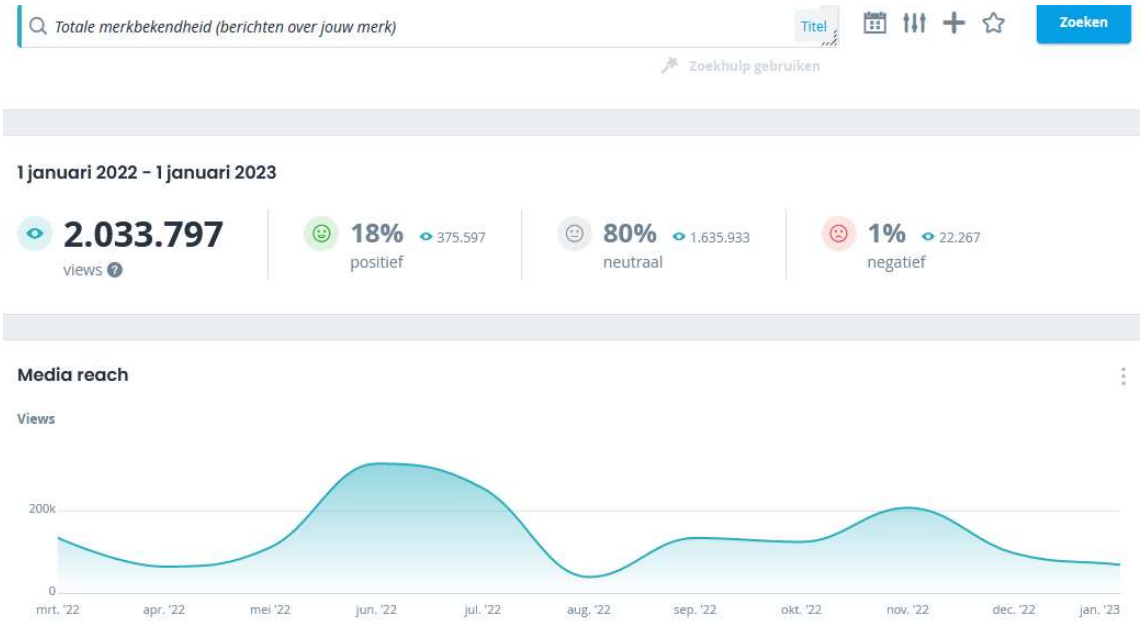
Binnen het programma Nederland Slim Benutten, Think East en de strategische Innovatie Investeringsagenda (SIIA) trekken we samen met andere Gelderse en Overijsselse regio's op. Doel is ook om de drie trajecten beter te integreren. We zijn goed aangesloten om positie te nemen.

Tot slot hebben we de SDG's in de Visie 2030 geïntegreerd. Met vier overkoepelende SDG's en specifieke SDG's per thematafel. Via MAEX.nl is gestart met een platform waarin alle gemeenten, lokale initiatieven en (sociaal) ondernemers kunnen aansluiten. En zijn inspiratiesessies gehouden bij diverse gemeenten, ondernemers en maatschappelijke organisaties, om tot een gedegen strategie te komen richting 2023.

Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Eind januari is onze nieuwe website www.8rhk.nl live gegaan. In 2022 hebben we wekelijks onze algemene nieuwsbrief verstuurd en gemiddeld zes keer per jaar een thematafelnieuwsbrief van iedere thematafel. Onze nieuwsbrieven, de wekelijkse algemene én de nieuwsbrieven vanuit de thematafels, worden bovengemiddeld goed gelezen. Een goede score is 30%, wij zitten tussen de 40% en 50%.

Onze sociale mediakanalen worden goed gevolgd. Het aantal volgers stijgt nog steeds, met name op LinkedIn. Beide kanalen (Twitter en LinkedIn) kennen over de 4.000 volgers. Facebook hebben we bij de livegang van de nieuwe website begin 2022 laten gaan, daar was het bereik nihil ten opzichte van LinkedIn en Twitter. Onze merkbekendheid is in aantal views groot met een getal boven de 2 miljoen. Zie onderstaande afbeelding. Het sentiment blijft, zoals we kennen uit eerdere rapportages, met name neutraal wat goed is.

Naast onze eigen kanalen (website, nieuwsbrieven, sociale media en flyers/publicaties als de Achterhoek Monitor) verschijnen we een aantal keer per jaar in Oost Gelderland Business en in een betaalde bijdrage in de huis-aan-huis krant De Achterhoekse Courant, om verschillende thema's en projecten directer naar de inwoner te brengen. Free publicity is ontstaan met (bijna) maandelijkse content in artikelen op Overheidvannu, een platform vanuit het ministerie dat andere regio's inspireert hoe met de Regio Deal om te gaan. De Achterhoek is een van de vier uitgekozen regio's om

uit te putten, vanwege onze productieve, coöperatieve aanpak: https://www.overheidvannu.nl/dossiers/in-de-regio. Tot slot is een vernieuwd organogram in de vorm van een infographic opgemaakt, die duidelijk de taken en verantwoordelijkheden van onze verschillende organen weergeeft. Dit was een van de actiepunten uit de evaluatie in 2020/2021.

Marketingcampagne Onverwachte Hoek

De campagne Onverwachte Hoek is in mei 2021 live gegaan voor werving van nieuwe arbeidskrachten en inwoners. In 2022 waren er:

- 4 miljoen social media views
- 1,5 miljoen media views
- Ruim 1,25 miljoen unieke personen op de website organisch bereik website

Het doelbereik van de website ligt fors hoger dan landelijk. De top vijf van steden zijn Amsterdam., Rotterdam, Utrecht, Den Haag en Arnhem.

In de zomer heeft onverwachte hoek een samenwerkingsovereenkomst met De Graafschap gesloten. De Graafschap speelt met onverwachtehoek.nl op de voorzijde van het shirt. Dit heeft direct geleid tot een forse toename van het aantal volgers op social media. Er hebben zich 46 partners (bedrijven, organisaties en overheden) aangesloten voor de shirtsponsoring en dit aantal groeit nog steeds. Vanuit het project Onverwachte Hoek hebben we voor deze partners 6 activiteiten georganiseerd bij thuiswedstrijden in de Onverwachte Hoek in het stadion. Hierbij presenteren we ons aan potentiële werknemers, willen we werkgevers verbinden en meer samen laten werken. Doel is de rest van Nederland te laten zien welke mooie bedrijven hier zijn, en hoe goed je hier kunt werken, wonen en leven.

Ook is er een bestuurlijk diner voor de partners gehouden. In maart 2023 is er een tweede bestuurlijk diner.

De samenwerking met De Graafschap zorgt ook voor versnelde ontwikkelingen bij het project Onverwachte Hoek. Vanaf augustus waren de eerste vacatures op de website onverwachtehoek.nl te zien. Deelnemende bedrijven/partners hebben een eigen pagina op de website als Achterhoeks Mooisten. Deze extra content wordt ook geladen via de social media kanalen.

Projecten Smart Governance

In totaal waren er eind 2022 6 projecten in uitvoering op dit onderdeel. In 2022 zijn er geen nieuwe projecten gestart.

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Smart Governance	R 2021	B 2022 primair	B 2022 gewijzigd	R 2022
Lasten (A)	4.168.000	3.270.000	4.000.000	3.795.000
Baten derden (B)	2.547.000	644.000	1.976.000	1.946.000
Sub-totaal (B-A)	-1.621.000	-2.626.000	-2.024.000	-1.849.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	2.190.000	2.241.000	2.241.000	2.190.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	569.000	-385.000	217.000	341.000
Onttrekkingen reserves	582.000	657.000	1.067.000	907.000
Toevoegingen reserves	-1.151.000	-272.000	-1.284.000	-1.248.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

De volgende producten vallen onder dit programma:

- Achterhoek Visie 2030 en monitoring
- Lobby en communicatie
- Coördineren van subsidies en projecten
- Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels
- Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds
- Onvoorzien

Een nadere verdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten is opgenomen op de volgende pagina.

Programma 1: Inwonerbijdrage	R 2021	B 2022 primair	B 2022 gewijzigd	R 2022
Bijdrage gemeenten in programma 1	6,75	6,91	6,91	6,72
Bijdrage provincie in organisatiekosten	1,58	1,60	1,60	1,60
Bijdrage provincie in investeringsfonds	0,53	0,53	0,53	0,53
Totaal inwonerbijdrage	8,86	9,04	9,04	8,85

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 341.000 toevoeging) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	-350.000	-286.000
onttrekking investeringsfonds (projecten)	-717.000	-621.000
toevoeging investeringsfonds	1.284.000	1.248.000
Per saldo toevoeging reserves programma 1	217.000	341.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten is € 51.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de werkbudgetten grensoverschrijdende activiteiten en inhuur. Daarnaast waren er extra inkomsten vanuit detachering.

Specificatie van baten en lasten

De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

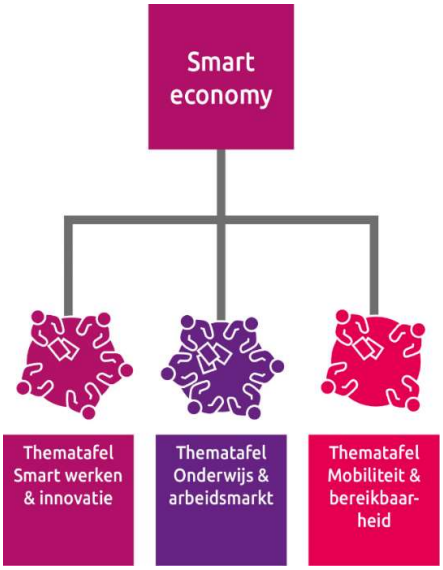
Specificatie baten derden	R2021	B 2022 primair	B 2022 gewijzigd	R 2022
Bijdrage gemeente en provincie investeringsfonds	138.000	272.000	272.000	237.000
Bijdrage decentralisatie uitkering bevolkingsdaling	1.012.000	-	1.012.000	1.012.000
Diverse opbrengsten (inclusief projecten)	1.361.000	372.000	674.000	680.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	40.000	17.000	17.000	17.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	20.000	15.000	35.000	91.000
Interne doorbelasting	383.000	339.000	372.000	372.000
Sub-totaal baten begroting	2.954.000	1.015.000	2.382.000	2.409.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-407.000	-371.000	-406.000	-463.000
Totaal baten programma 1	2.547.000	644.000	1.976.000	1.946.000

Specificatie Lasten	R2021	B 2022 primair	B 2022 gewijzigd	R 2022
Personeel loonsom	1.711.000	1.784.000	1.676.000	1.678.000
Wachtgelden	40.000	17.000	17.000	17.000
Kosten Maatwerk	58.000	57.000	57.000	41.000
Overige personele kosten	40.000	68.000	68.000	63.000
Inhuur derden	133.000	28.000	90.000	78.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	177.000	189.000	189.000	175.000
Bestuur	5.000	15.000	15.000	18.000
Lobby, communicatie, strategische focus	132.000	123.000	123.000	117.000
Uitgaven investeringsfonds (excl. eigen projecten)	339.000	350.000	662.000	520.000
Werkbudget grensoverschrijdende samenwerking	27.000	-	46.000	31.000
Projectkosten eigen projecten	1.491.000	662.000	1.062.000	1.036.000
Kapitaallasten	2.000	-	-	-
Onvoorzien	27.000	8.000	26.000	26.000
Transparante btw voorheffing	45.000	48.000	48.000	49.000
Rente en afschrijving	5.000	15.000	17.000	5.000
Sub-totaal exploitatie	4.232.000	3.364.000	4.096.000	3.854.000
Bij: Interne doorbelasting	383.000	339.000	372.000	372.000
Sub-totaal lasten begroting	4.615.000	3.703.000	4.468.000	4.226.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-447.000	-433.000	-468.000	-431.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	4.168.000	3.270.000	4.000.000	3.795.000

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat men wilde bereiken (conform de begroting 2022) en wat men heeft bereikt. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken?

Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Digitalisering en robotisering veranderen onze leef-, leer- en werkomgeving. Om de vergrijzende en ontgroenende Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren. Die oplossingen komen sneller tot stand in een open innovatiesysteem waarin overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen samenwerken en de Achterhoekse bedrijvigheid, naoberschap en vakmanschap maximaal tot uiting komen.

Te bereiken maatschappelijk effect

3 % groei van de arbeidsproductiviteit en de agrosector.

Sub-doelen Smart werken en innovatie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Op het gebied van de maakindustrie en de agrosector is de Achterhoek hét open innovatiesysteem van Nederland.	3% groei van arbeidsproductiviteit in de maak-industrie en agro-sector, gemeten als toegevoegde waarde per medewerker per tijd (en 2% voor alle andere sectoren).
De Achterhoek beschikt over de inventieve vakman/ vakvrouw van de toekomst (slim werken/sociale innovatie).	35 kennisdeel- en businessclusters in 2025. 40 start-ups en 20 scale-ups in 2025.
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de pro-ductie van de toekomst (slim innoveren/economische innovatie).	250 bedrijven hebben slim werken en innovatie doorgevoerd.
De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.	40% van de deelnemende studenten aan Smart-Hub/Innovatiehubs komt van buiten de Achterhoek met 10% internationale achtergrond.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Open innovatie

Het open innovatiesysteem is in 2022 verder ontwikkeld. In het najaar is een dynamische 3D-mindmap opgeleverd, inclusief 'praatplaat', waarmee (de werking van) het innovatiesysteem heel helder in beeld is gebracht. Verbinders in het netwerk kunnen elkaar nu makkelijker vinden en bedrijven en initiatieven sneller bedienen. De drie innovatiecentra De StecK, CIVON/SHII en De Marke timmerden ook afgelopen jaar aan de weg als broedplaatsen/versnellers voor projecten en start-ups en scale-ups. Een nieuw project is Startup in Residence, waarin startups en overheden met elkaar in contact komen door het organiseren van maatschappelijke challenges.
Binnen het open innovatiesysteem zijn verschillende projecten, initiatieven en leerkringen tot stand gekomen die bijdragen aan de inventieve vakman/vakvrouw en productie van de toekomst.

Inventieve vakman/vakvrouw en productie van de toekomst

Het in 2021 gestarte project Fieldlab Digital Twinning is voortgezet en het project Additive Manufacturing is gestart, waarbij ook aansluiting wordt gezocht met een 3D-metaalprintproject in Bocholt. Vanuit de eerder ontwikkelde strategie Artificial Intelligence is een concrete aanpak gestart (met een congres in juni 2022) en ook op Cybersecurity loopt er nu een regionale aanpak. Het genoemde congres richtte zich niet alleen op de sectoren maakindustrie en agro, maar ook op zorg/gezondheid, onderwijs, mobiliteit, overheid en bouw. Momenteel wordt het vervolg van dit congres opgepakt binnen de sectoren maakindustrie (door leerkringen), agro (vanuit innovatiecentrum De Marke), onderwijs (vanuit Onderwijs & Arbeidsmarkt) en zorg (op het gebied van data). Met de MKB-deal hebben we ondernemers ondersteund in het verhogen van de arbeidsproductiviteit.
Een actueel maatschappelijk vraagstuk dat in de tweede helft van 2022 heel nadrukkelijk vanuit de tafels Smart werken & Innovatie en Circulaire economie & Energietransitie gezamenlijk is opgepakt, is de energiecrisis. Dit gebeurde onder meer door middel van een aanpak á la 'Achterhoek Verbindt' die ook tijdens de Covid-19 crisis is ingezet, dus met expertsessies, videocasts en leerkringen.

Stage- en afstudeerregio

Om de verschillende SmartHub-initiatieven (Young Talent, Development en Industry Incubator) te ontzorgen, te laten doen waar ze goed in zijn en verder te laten bloeien, is stichting SmartHub opgericht. De stichting faciliteert en steunt de initiatieven in hun doorontwikkeling en samenhang.

SmartHub Young Talent heeft zich doorontwikkeld met nog meer focus op het ondersteunen van bedrijven bij het aantrekken van jong talent.

Projecten Smart werken en innovatie

In totaal waren er eind 2022 10 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2022 zijn er 4 nieuwe projecten gestart:

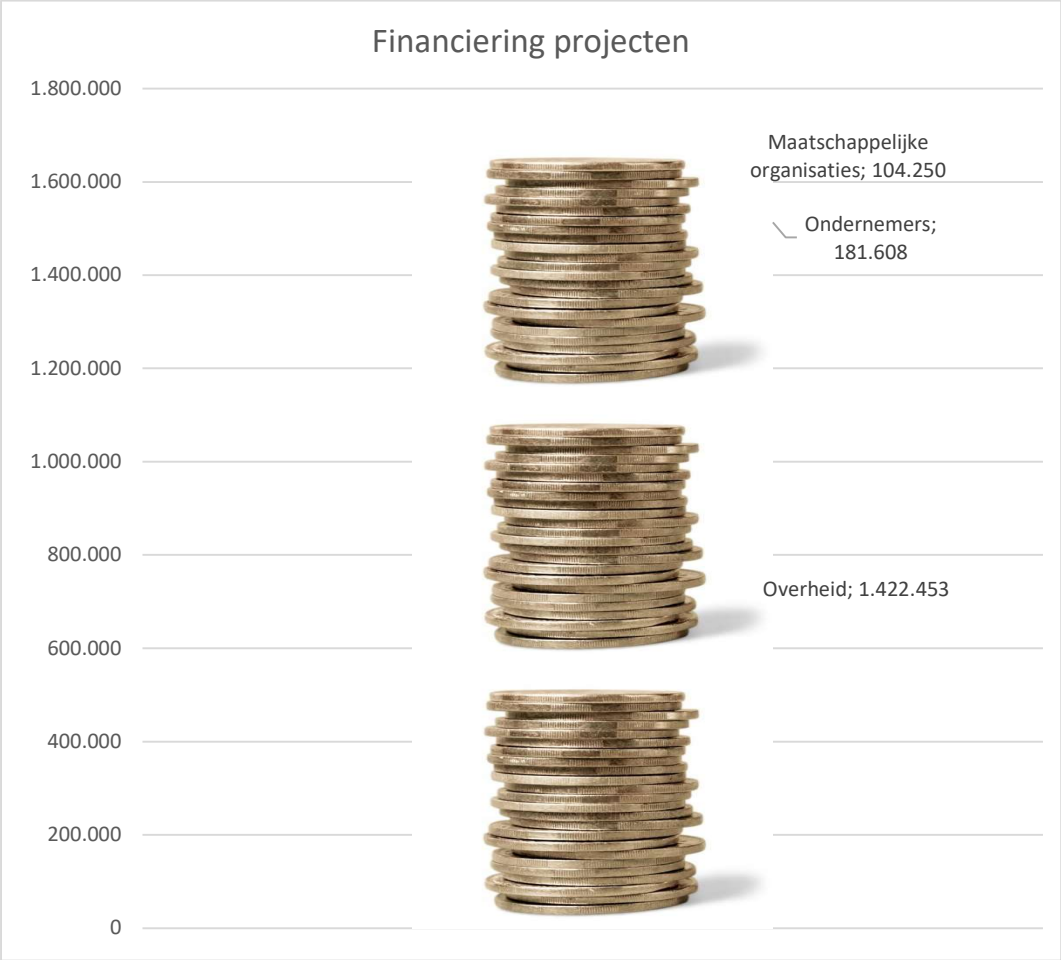
Projecten	Korte omschrijving	Looptijd
Uitbouwen ecosysteem Achterhoek 2022-2024	Het versterken en verbreden van het ecosysteem in de regio Achterhoek. Hierdoor worden ondernemers beter in staat gesteld om te innoveren en is de regio beter in staat om innovatie via een strategische weg te ontsluiten.	t/m 2025
StartUp in Residence Achterhoek	Het programma StartUp in Residence brengt startUps en overheden met elkaar in contact door de inzet van maatschappelijke challenges. Overheden krijgen daarmee de mogelijkheid om haar innovatiekracht te vergroten. En betrokken ambtenaren kennis te laten maken met de StartUp way of working. Voor StartUps is het een enorme kans om de overheid als klant beter te leren kennen.	t/m 2025
Leergang Toekomstgericht Retailmanagement en Leiderschap (2e tranche)	Het project draagt bij aan het behouden/creëren van innovatieve duurzame ondernemingen, vitale binnensteden en (nieuwe) werkgelegenheid door: - te investeren in kennisontwikkeling en sociale innovatie bij (Retail) ondernemers en/of hun medewerkers; - (Retail) ondernemers en/of hun medewerkers te stimuleren en voor te bereiden op Leven Lang Ontwikkelen.	t/m 2024
Additive Manufacturing Regio Achterhoek	Aanleiding is het opzetten van een opleidingen voor operator 3D metaalprinten alsmede het kennismaking met en uitbreiden van de kennis van 3D metaalprinten. Een productietechniek die gevraagd wordt vanuit de regio, maar die vanuit de Wet Educatie Beroepsonderwijs niet vereist is.	t/m 2025

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2022 zijn gestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	1.422.453	104.250	181.608	1.708.311

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging. Er ontstaan nieuwe beroepen, terwijl andere typen werk verdwijnen. De banen van de toekomst brengen andere, vaak hogere eisen met zich mee. Daarbij zien we vooral een verschuiving richting het hogere mbo-niveau en het hbo. De arbeidsmarkt is in veel gevallen zelfredzaam en reguleert zich deels zelf. Soms is er echter een vraagstuk waar de arbeidsmarkt niet zelf met een oplossing kan komen. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd is de groei niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te kunnen bieden. Zo vormen mensen met een vmbo-opleiding, 55-plussers, arbeidsbeperkten en degenen met een minder courant beroep kwetsbare groepen.

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht. Om deze ambitie te bereiken gingen we bij het opstellen van de begroting 2022 uit van de cijfers in de Transitieatlas Beroepsonderwijs (2017). In 2021 is er een Arbeidskrachtanalyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat onze opgave nog groter is dan eerder verwacht. De Achterhoek kampt met een jaarlijks tekort van 1.500-2.000 arbeidskrachten. Dit tekort kunnen we niet opvangen met mensen uit de eigen regio. We zullen arbeidskrachten van buiten moeten zien aan te trekken. Er is vooral behoefte aan het hogere MBO-niveau en HBO, maar ook aan ongeschoolde arbeidskrachten. Met name in de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs is er een mismatch op de arbeidsmarkt.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht.

Sub-doelen Onderwijs en arbeidsmarkt

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Talenten op de arbeidsmarkt zijn benut v.w.b. vervangings- en uitbreidingsvraag (aantrekken van ruim 27.000 mensen) met de focus op de sectoren techniek en zorg.	Arbeidsparticipatie naar 73% (nu 66%).
Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt, waarbij er oog is voor de gehele beroepsbevolking.	Meten instroom uit het onderwijs (MBO+) en uit de pendel.
De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen en belemmeringen van de grens rondom deze samenwerking zijn weggenomen.	Monitoring banenafspraak v.w.b. inclusieve arbeidsmarkt.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Talent benutten

Er is een visiedocument en meerjarenplan vastgesteld voor regulier opleiden. Voor de loopbaanontwikkeling zetten we ons in voor een ontschotte samenwerking vanuit het principe “no wrong door”. De vraag van de inwoner voor loopbaanontwikkeling staat hierbij centraal, en vanuit de samenwerking kijken we wie aan zet is.
Er zijn verschillende activiteiten ontwikkeld vanuit het techniekpact. Het Servicepunt Techniek (SPT) is doorontwikkeld, er is een inventarisatie gedaan naar succesvolle activiteiten t.b.v. keuzemomenten in het VO, er is ingezet op vrouwen en meisjes in de techniek en de uitrol van de week van de techniek over meerdere gemeenten is haalbaar gebleken.
Tot slot is er verkend op welke wijze wij de zorgsector meer aandacht kunnen geven. Hierbij is nauw opgetrokken met de zorgondernemers en de werkgeversvereniging Zorg en Welzijn.

We hebben veel ingezet op het speerpunt Leven Lang Ontwikkelen, met als doel de arbeidsmarktparticipatie en -productiviteit te verhogen. De projecten zijn gemonitord en er is gekeken waar ze elkaar kunnen versterken. Waar mogelijk is een eerste slag gemaakt om (lopende) projecten onderling met elkaar te verbinden. Dit gebeurt in het project Routekaart, dat komend jaar de resultaten laat zien.
We hebben geanalyseerd waar knelpunten ontstaan op het vlak van LLO voor de energietransitie, en verkend welke oplossingen er nodig zijn. Hierin wordt samen opgetrokken met het Servicepunt Techniek (SPT). Het Regionaal Mobiliteitsteam (RMT) is gestart met het implementeren van de uitkomsten van het ontwikkelteam.

Als nieuw speerpunt hebben we de Arbeidsmarktpositionering geagendeerd. Doel is het beperken van de arbeidsmigratie uit de regio, het vergroten van de instroom naar, en behoud van medewerkers in de regio. Bij dit speerpunt werken we met onder meer SW&I aan het vraagstuk werven, binden en boeien van talenten voor de regio.

Inclusieve arbeidsmarkt/RWB (Regionaal Werkbedrijf)

De strategische agenda en het uitvoeringsplan RWB zijn vastgesteld. We hebben de arbeidsmarktinfrastructuur zodanig ingericht, dat niemand verdwaalt en iedereen tijdig toegang krijgt tot passende ondersteuning als dat nodig is. Het project Perspectief op Werk is afgerond en het project Digivaardige Achterhoekers gestart. Het RMT ontwikkelt zich naar tevredenheid en biedt een mooie basis om op door te bouwen. Het project de Rode Loper t.b.v. het Gelrepact is afgerond. Er volgt een verkenning voor een doorontwikkeling.

Bovenregionale samenwerking

Bovenregionaal heeft de samenwerking met de zes Gelderse Arbeidsmarktregio's binnen het Gelrepact vorm gekregen, binnen deze samenwerking hebben we drie aanvragen in kunnen dienen die bijdragen aan de HC-agenda van de Achterhoek. Deze projecten zullen naar verwachting begin 2023 beschikt worden.
We werken structureel aan het uitbouwen van de samenwerking met hogescholen, zoals het Saxion StadsLAB en via gastcolleges binnen de curricula. Samen met Twente hebben we de grensoverschrijdende aanvraag Euregionale Doorlopende Leerlijn ingediend als INTERREG VI aanvraag.

Projecten Onderwijs en arbeidsmarkt

In totaal waren er eind 2022 11 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2022 zijn 4 nieuwe projecten gestart:

Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Routekaart onderwijs-arbeidsmarkt Achterhoek	Het project inventariseert de mogelijkheden, ervaringen en behoeften die lerenden hebben om zich te ontwikkelen, passend bij de vraag vanuit de arbeidsmarkt. De routekaart die voortkomt uit het project is daarmee de basis voor nieuw te starten projecten op het gebied van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, met oog voor inclusiviteit. Ook bouwt het project voort op de Achterhoek Monitor.	t/m 2023
Service Punt Techniek Achterhoek/Liemers (SPT)	Het Servicepunt Techniek heeft als doel te zorgen voor minder versnippering, het begeleiden, omscholen en matchen van werkzoekenden via Servicepunt Techniek partners of andere organisaties en het verbinden hiervan.	t/m 2024
Uitvoeringsplan Inclusieve arbeidsmarkt 2022 -2023	Als samenwerkende partners in de Arbeidsmarktregio hebben we in de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek afspraken gemaakt waar we ons de komende jaren op richten om de inclusieve	t/m 2023

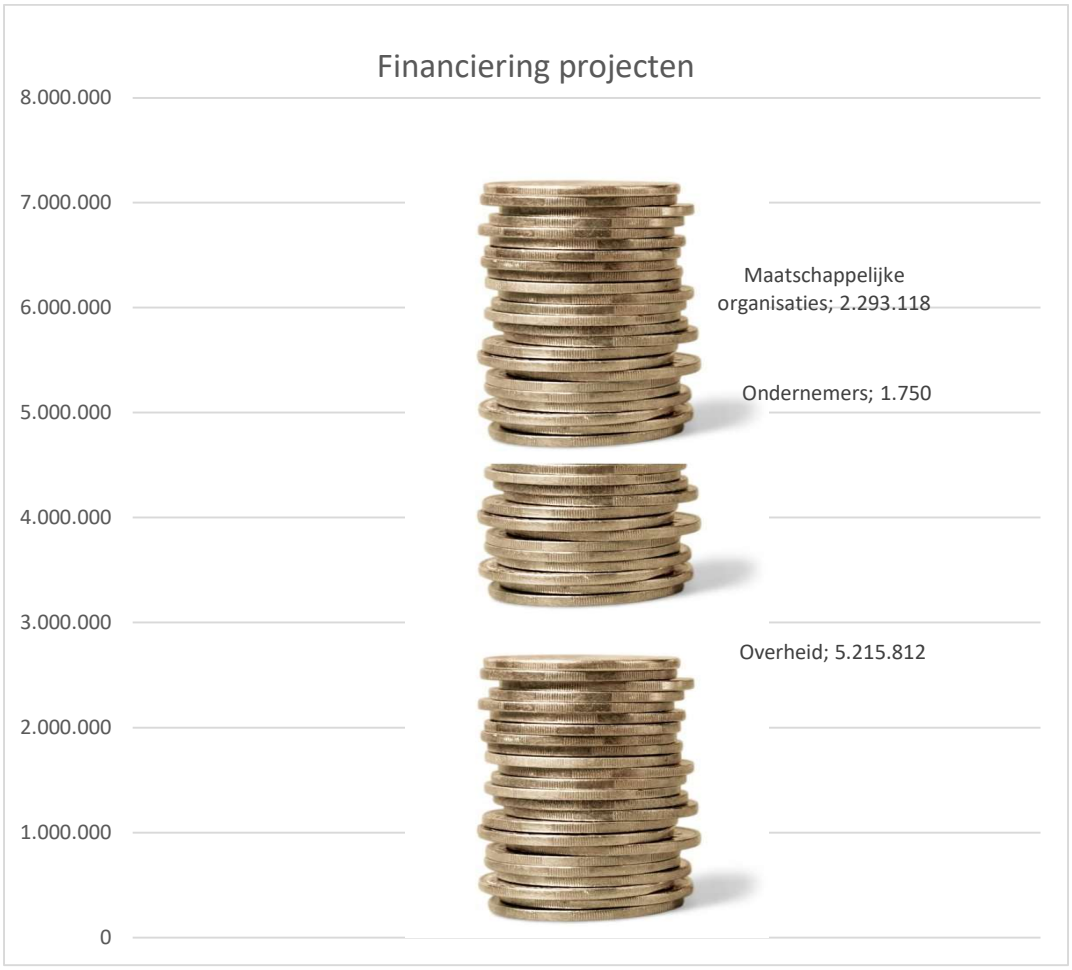
	arbeidsmarkt een impuls te geven. Er zijn 4 prioriteiten vastgesteld: 1. Onbenut arbeidspotentieel 2. Jongeren 3. Digitale vaardigheden 4. Laaggeletterdheid	
Digivaardige Achterhoeker	We versterken de digitale vaardigheden van de Achterhoekers door inzet van offline begeleiding en een online platform. We verleiden en stimuleren deelnemers om aan boord te komen en te blijven, door aan te haken op wat ze nodig hebben om mee te doen in de samenleving en op hun werk en ook door plezier te beleven aan samen digitaal actief zijn in communities.	t/m 2025

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2022 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	5.215.812	2.293.118	1.750	7.510.680

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid is voor de Achterhoek een essentiële voorwaarde om economisch te kunnen groeien en de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de regio op peil te houden. Dat geldt zeker in de huidige tijd waarin de afstand tot voorzieningen op het platteland groeit. Ook goede (OV) verbindingen met Duitsland zijn voor ons als grensregio van groot belang. Zonder vervoer staat de regio letterlijk en figuurlijk stil.

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen. Hiervoor moeten zowel de hoofdinfrastructuur als de regionale en lokale infrastructuur kwalitatief en kwantitatief op orde zijn. Het is de bedoeling dat reizigers hun reis straks eenvoudig kunnen plannen via telefoon en internet. En idealiter zijn er in de Achterhoek geen belemmeringen meer voor reizigers en vervoerders tussen Nederland en Duitsland.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen.

Sub-doelen Mobiliteit en bereikbaarheid

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Duurzaam: in de Achterhoek is het vervoer in 2030 energieneutraal en energieneutraal reizen wordt gefaciliteerd.	Mate waarin het vervoer in de Achterhoek energieneutraal is.
Betrouwbaar en Robuust: de hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is kwantitatief en kwalitatief op orde en zonder belemmeringen voor reizigers en vervoerders tussen Duitsland en Nederland.	Aantal laadpalen en groei naar een dekkend net. Afname van het aantal voertuigverliesuren. Reistijd op de ruggengraat van het OV in de Achterhoek.
Slim: er zijn slimme vervoersvoorzieningen die gebruik maken van telefoon en internet.	Tijd waarin Regionaal verzorgende voorzieningen met de beschikbare OV-modaliteiten bereikbaar zijn (doel: binnen 20 minuten).

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Duurzaam

Vanuit de werkgeversaanpak hebben we gewerkt aan het verduurzamen van het woon-werkverkeer. Inmiddels is het woon-werkverkeer van bijna 14.000 werknemers in beeld gebracht. Deze data worden gebruikt om met werkgevers, organisaties en overheden concrete vervolgstappen te zetten om werknemers te stimuleren van duurzaam vervoer gebruik te maken.

In 2022 zijn we gestart met het in kaart brengen van de laadbehoefte bij de ondernemers, hierbij leggen we de focus op de bedrijventerreinen. Het verder uitrollen van de noodzakelijke laadinfrastructuur wordt per gemeente en op regionaal niveau gemonitord en de gegenereerde data worden gebruikt om strategische beslissingen te nemen. In 2022 hebben we een onderzoek uitgevoerd waarin enkele potentiële locaties voor mobiliteitshubs in de Achterhoek in kaart zijn gebracht. Deze worden nader onderzocht op hun haalbaarheid. De Hub in Lichtenvoorde zit als

eerste in de realisatiefase. Daarnaast is gestart met de uitrol van diverse publieke en semi-publieke laadpalen.

Voor de fietsverbinding Gendringen-Doetinchem-Dieren is een onderzoek uitgevoerd. Voor de fietsroute Emmerich – Doetinchem – Zevenaar hebben we nieuwe contacten gelegd bij de door de Euregio georganiseerde stakeholderssessies en is er een plan van aanpak opgesteld. In 2023 wordt een verkennend onderzoek naar een snelle fietsverbinding gestart. Dit zal in beeld moeten brengen wat nodig is om de realisatie van dit tracé te bevorderen en dit tegelijkertijd te koppelen met nieuwbouw en overige ontwikkelingen op en rondom een eventueel tracé.

Betrouwbaar en Robuust

In samenwerking met provincie Gelderland is voor de N18 de voorgestelde bouwstenenaanpak opgepakt en uitgewerkt. De bevindingen van deze aanpak zijn met de Achterhoek Raad gedeeld op 26 september 2022. Besloten is dat de ambitie van een N18 met 2x2 rijstroken, 100 km p/u en ongelijkvloerse kruisingen of een aanvaardbaar alternatief, als stip op de horizon overeind blijft. Binnen de A12-Alliantie hebben wij met provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en regio Arnhem-Nijmegen samengewerkt aan een onderzoek hoe we als organisaties beter op elkaar kunnen aansluiten en meer integraal (koppeling met woningbouw, werkgelegenheid etc.) kunnen samenwerken.

Samen met provincie Gelderland hebben we een succesvolle lobby gevoerd voor de RegioExpres. Rijk en provincie hebben gezamenlijk 150 miljoen euro uitgetrokken voor realisatie hiervan. Daarnaast is een verkenning naar de potentie van een doorkoppeling van de lijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn uitgevoerd. De potentie voor doorkoppeling van deze lijn lijkt n.a.v. de resultaten van dit onderzoek onvoldoende. Als Achterhoek verbinden we hier echter een andere conclusie aan en zetten we de lobby voort. Hierin trekken we samen op met de Regio Cleantech.

Slim

We hebben gewerkt aan het nader vormgeven van de Achterhoek Deelvervoer Coöperatie (ADC). Een hechtere samenwerking met de organisatie ZOOV leek een logische keuze. Dit omdat ZOOV al veel ritten binnen de Achterhoek verzorgt (o.a. HaltetaxiRRReis en Wmo) en omdat ZOOV een op zichzelf staande en solide organisatie is.
De Netmobiel-app is omgevormd tot de GAON-app en de voorbereidingen voor de marketingcampagne zijn in volle gang. De GAON-app is voor iedereen gratis te downloaden en men kan daarin nu al een reis plannen, boeken en betalen. Met de implementatie van de GAON-app is het project Netmobiel voltooid. Begin 2023 worden de deelauto's ontsloten in de GAON-app, samen met de deelfietsen.
In het najaar van 2022 reden er zes elektrische deelauto's van GAON. Nieuwe partijen hebben zich gemeld en dit jaar hebben we meerdere "communities" aan het GAON-concept verbonden. Daarnaast staan er 45 deelfietsen op zeven OV-stations. Begin 2023 wordt dit aanbod verder uitgebreid met elektrische deelfietsen op toeristische locaties.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

In totaal waren er eind 2022 15 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2022 zijn 4 nieuwe projecten gestart:

Projecten	Korte omschrijving	Looptijd
Werkgeversaanpak : Mobiliteitsmakelaar 2022 -2023	Het op peil houden en verbeteren van de bereikbaarheid van Achterhoekse bedrijven en maatschappelijke voorzieningen binnen en buiten de Achterhoek, verdient blijvende aandacht. Ambitie is bovendien om dit verkeer op een zo duurzaam mogelijke wijze plaats te laten vinden.	t/m 2023

	Met behulp van een mobiliteitsmakelaar wil de regio Achterhoek werkgevers en werknemers gericht informeren en actief stimuleren om duurzame mobiliteitskeuzes te maken. Het doel van de werkgeversaanpak is om de CO2-uitstoot van het woon-werkverkeer, alsook de bereikbaarheid op de belangrijkste corridors zoals de A18-N18 te verbeteren.	
Invulling taken ADC ZOOV 2022-2024	Het uitvoeren van taken voor de Achterhoek Deelvervoer Coöperatie (in oprichting) door ZOOV voor de periode tot en met 31 december 2024.	t/m 2024
Regierol Duurzame Mobiliteit 2022-2024	Bereiken van een dekkend laadnetwerk binnen de beperkingen van het elektriciteitsnet, waarbij ook rekening gehouden wordt met de toenemende druk op de publieke ruimte. Synergie voordelen behalen in laadinfrastructuur voor logistiek en publiek.	t/m 2023
Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek 2022-2023 – Fase 3	Met dit project moet de Digitaliseringsopgave ofwel het op orde brengen van de data top 15 voor mobiliteitsdata afgerond worden voor de Regio Achterhoek. De borging van deze data items moet tevens georganiseerd zijn, waarbij er ook na dit project aandacht, tijd en geld benodigd blijft om dit op de juiste wijze voor de toekomst te waarborgen.	t/m 2023

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2022 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

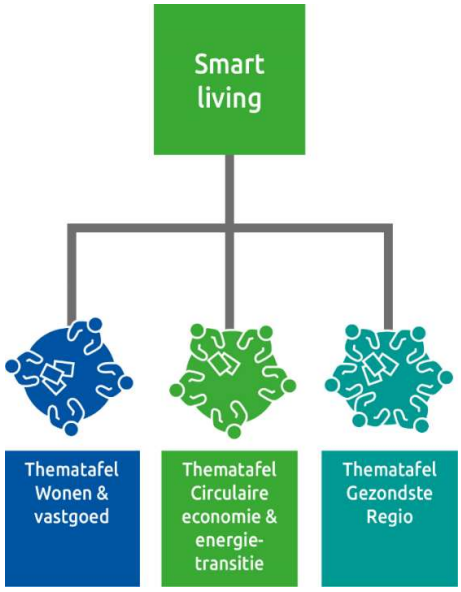
	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	1.016.850	0	230.000	1.246.850

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste Regio. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (conform de begroting 2022) en wat men heeft bereikt. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informerend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken?

De woningmarkt is dynamisch en niet alle veranderingen zijn beïnvloedbaar. Voorop staat dat we willen dat de Achterhoek een aantrekkelijk woongebied blijft. In het Achterhoeks Woonwensen- en Leefbaarheids-onderzoek (2018) geven inwoners hun woonomgeving een 7,8. Het kleinschalige, groene landschap en de karakteristieke dorpen en steden leveren een grote bijdrage aan het woongenot. Dat is iets om te koesteren, zeker nu bij steeds meer mensen de kwaliteit van hun leefomgeving hoog op het prioriteitenlijstje staat. Om de aantrekkelijkheid van de Achterhoek te waarborgen, liggen er uitdagingen in de centra van steden en dorpen en het buitengebied. Denk aan het verkleinen van kernwinkelgebieden om leegstand te voorkomen, nieuwe bestemmingen voor of sloop van vrijkomende agrarische bebouwing en de noodzaak van grootschalige asbestsanering. Juist in een regio waar het accent ligt op de bestaande woningen, zijn er volop kansen voor creativiteit en innovatie. Hoe kunnen we een leegstaand gebouw omvormen tot bijvoorbeeld (starters)woningen? Welke mogelijkheden zijn er voor ‘erfdelen’ in het landelijk gebied? De Achterhoek is een proeftuin voor nieuwe woonconcepten. De energietransitie en vergrijzing zijn van blijvende invloed op de woningmarkt. Met het oog op de toekomst moeten woningen

energieneutraal en levensloopbestendig worden. Omdat veel bewoners geen urgentie voelen om hun huis aan te passen, willen we investeren in financiële of praktische ondersteuning daarbij.

We willen een woningvoorraad die meebeweegt met de demografische ontwikkelingen en die kwalitatief en kwantitatief voldoet. Een aantrekkelijke en passende woningvoorraad is ook belangrijk voor het behouden en aantrekken van arbeidskrachten. We willen leegstand voorkomen en ruimte bieden aan nieuwe en bijzondere manieren van wonen. De verbinding tussen wonen, werken en aspecten als cultuur, recreatie, voorzieningen en sociale cohesie willen we versterken.

Te bereiken maatschappelijk effect

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.

Sub-doelen wonen en vastgoed

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters (*)
De woningvoorraad beweegt mee met de demografische ontwikkelingen en draagt tegelijkertijd bij aan het behouden en aantrekken van arbeidskrachten.	Passende woningvoorraad.
De bestaande woningvoorraad is in 2030 duurzamer en meer levensloopbestendig.	Kwaliteit van de woningvoorraad en duurzaamheid.
Leegstaand vastgoed is getransformeerd naar een andere functie (indien passend woningen) of gesloopt.	Omvang van de leegstand.
Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen die aansluiten bij de vraag en het bestaande aanbod.	Samenstelling van de woningvoorraad.
De leefbaarheid blijft op peil door een integrale aanpak met aspecten als cultuur, voorzieningen en sociale cohesie.	Score leefbaarheid gemiddeld minimaal een 7,8.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Woningvoorrraad

In 2022 is een nieuwe regionale woonagenda 2023-2030 opgesteld, die begin 2023 voorligt in de gemeenteraden. In de woonagenda is de visie op wonen geactualiseerd, zijn de doelstellingen aangescherpt en bovenal een vernieuwde, slimme strategie geformuleerd. Er wordt aandacht besteed aan versnelling van de woningbouw, betaalbaar en levensloopbestendig wonen, duurzaam bouwen, voorzieningen voor spoedzoekers en het nog meer toekomstbestendig maken van de bestaande woningvoorraad. Ook zijn er verbanden gelegd met (ruimtelijke) opgaven en regionale ambities die aanpalend zijn aan wonen (arbeidsmarkt, circulariteit en wonen met zorg).
Met de publicatie van een nationale Woon- en Bouwagenda dit voorjaar is een extra dynamiek ontstaan binnen ons regionale agendaproces. De minister zet stevig in op met name versnelling van de woningbouw en realisatie van voldoende betaalbare (sociale huur-) woningen. In dat kader is een “bod” vanuit de Achterhoek gedaan.

Kwaliteitsverbetering bestaande woningvoorraad

In het kader van de Baanbrekende aanpak verduurzaming bestaande woningbouw is het project One Stop Shop van start gegaan. Dit project voorziet in een systematische verduurzamingsaanpak van een aantal veelvoorkomende woningtypen in de Achterhoek. Ook is het project Samen Biobased Bouwen ontwikkeld. Dit is een ketenaanpak waarbij op Achterhoekse schaal agrarische productie van biobased grondstoffen, de mechanische verwerking daarvan en toepassing als bouwmateriaal worden gekoppeld.

Leegstaand vastgoed
In 2022 zijn de laatste twee projecten op het gebied van transformatie/herstructurering van kernwinkelgebieden opgestart. Hierdoor is de ambitie geslaagd om binnen de looptijd van de huidige Regio Deal in elke gemeente zo'n project te realiseren.

Nieuwe manieren van wonen
Een aantal Achterhoekse gemeenten gaat in samenwerking met de Achterhoekse Wooncoöperatie meerdere locaties ontwikkelen om in totaal tot 200 nieuwe flexwoningen in kleine kernen te realiseren. Deze zijn bedoeld voor jongeren en ouderen die een sociale binding met die kern hebben. Het project 'Gebied zoekt ondernemende bewoners' betreft een pilot in Winterswijk om te kijken of in het buitengebied nieuwe woonfuncties met nieuwe typen bewoners mogelijk zijn. Daarbij zijn ook kleinschalige bedrijfsactiviteiten denkbaar.

Leefbaarheid
In 2022 is in samenwerking met de provincie Gelderland een onderzoek uitgevoerd naar de ervaren Brede Welvaart. Bijna 3.000 Achterhoekers deden hier aan mee. De Achterhoekers zijn tevreden over hun woning en woonomgeving en geven hiervoor een ruime 8. Ruim 90% voelt zich veilig en minder dan 20% ervaart overlast van buurtbewoners. Over de voorzieningen om de vrije tijd in te vullen is ruim 70% tevreden. Een ruime 70% voelt zich verbonden met de mensen om zich heen.

Projecten Wonen en vastgoed
In totaal waren er eind 2022 25 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2022 zijn 6 nieuwe projecten gestart. Daarnaast is het project Samenbiobased bouwen gestart. Dit project raakt twee thematafels en is opgenomen en toegelicht onder Circulaire Economie aangezien het vanuit die lijn wordt gefinancierd.

Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Heerlijk thuis in huis (Aalten, Berkelland, Oude Ijsselstreek)	Heerlijk thuis in huis bestaat uit de volgende elementen: Digitaal regionaal informatiepunt: website met informatie, inspiratie en advies en contactpunt voor vragen over oplossingen voor een toekomstbestendig thuis en doorverwijzing naar regionale en lokale organisaties voor advies/ondersteuning. Inzet van lokale vrijwilligers en woongelukgesprekken. Naar behoefte wordt de bewoner daarna doorgeleid naar een lokale of regionale organisatie of ondernemer voor verder advies, ondersteuning of uitvoering. Communicatie: de aanpak biedt een regionale communicatiestrategie, aangevuld met een toolkit gevuld met communicatiemiddelen die lokaal inzetbaar zijn (folder, flyer, actieplan). Ook voorziet de aanpak in een direct mailing rondom de woongelukgesprekken. In alle deelnemende gemeentes worden jaarlijks en 3 jaar lang ca. 2000 huishoudens aangeschreven met een uitnodinging voor een woongelukgesprek. In de communicatie en uitvoering van de aanpak wordt de verbinding gezocht met lopende projecten	t/m 2024
Flexwonen in de Achterhoek	Snelle beschikbaarheid van tijdelijke woonaccommodaties (flexwoningen) in met name dorpen, buurtschappen en kleine kernen voor sociale bindingen en versterking van de leefbaarheid met 2 doelgroepen: Jongeren en senioren. Met flexwonen onstaat schakelmogelijkheid en wordt toekomstbestendig circulair en duurzaam gebouwd.	t/m 2024

One Stop Shop Achterhoek	De One Stop Shop voor woningverduurzaming is een ontzorgconcept gericht op particuliere woningeigenaren om ze te helpen bij het verduurzamen van hun woning. Hier kan je terecht voor het gehele proces van verduurzaming van je totale woning. Via een persoonlijke inlog in een bewonersportaal doorloop je stap voor stap het gehele traject. Van het eerste aanbod, tot de opname van de woning, de financiering en de uitvoering. Alles, op een plek.	t/m 2024
Gebied zoekt ondernemende bewoners	Toekomstige leefbaarheid en vitaliteit van het gebied versterken door een gezondere mix in bevolkingsopbouw te bevorderen. Dat wordt bereikt door vastgoed in het buitengebied naar behoefte te transformeren naar betaalbare woon-en bedrijfsruimte.	t/m 2024
Gebiedsontwikkeling Gendringen	Duurzame doorontwikkeling van het centrum van Gendringen door toe te werken naar realisatie van “Het Centrumlint” uit Gebiedvisie Gendringen. Hiervoor wordt leegstaande detailhandel (Woonplaza op het Willem-Alexanderplein) gesloopt en vervangen door kleinere nieuwbouw ten behoeve van de al in Gendringen aanwezige Coop-supermarkt. Het Willem-Alexanderplein wordt gesaneerd en heringericht als parkeerplaats van de nieuwe supermarkt en standplaats van de jaarlijkse kermis. De bestaande supermarkt aan de Grotestraat wordt gesloopt en vervangen door woningen waarbij de historische gevelrij van de Grotestraat wordt doorgetrokken en in het achtergebied (Veldweg) een nieuwbouw appartementengebouw in CLT (Cross Laminated Timber) komt.	t/m 2025
Hart van Wenters	1. Een herinrichtingsplan voor de Markt Winterswijk; We leveren in samenspraak met de doelgroepen, en met ondersteuning van OKRA landschapsarchitecten, een nieuw ontwerp op voor de Markt. In het ontwerp worden keuzes gemaakt over o.a. het gebruik van de (beperkte)ruimte, hoe we omgaan met de verkeersafwikkeling, hoe we klimaatadaptatie een plek geven, etc. 2. De realisatie/ uitvoering van het herinrichtingsplan; Na vaststelling van het herinrichtingsplan voor de markt van Winterswijk gaan we over tot de daadwerkelijke realisatie en uitvoering van het plan.	t/m 2024

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2022 zijn gestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	4.518.340	134.947	432.900	5.086.187

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken?

In het Akkoord van Groenlo is afgesproken om als Achterhoek al in 2030 energieneutraal te zijn. In 2022 is het akkoord van Groenlo 3.0 opgesteld en in 2023 voorgelegd aan de Raden. Hierin is opgenomen dat de gemeenten zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2050 een energieneutrale Achterhoek willen. Dit is ook zo opgenomen in de herziene Achterhoek Visie 2030. Het omgaan met grondstoffen en afval volgens het kringloopprincipe is een essentieel onderdeel van een klimaat-vriendelijke economie. Gerelateerd hieraan is onze ambitie om voorop te blijven lopen op het gebied van circulaire landbouw.

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies. Met deze ambitie groeit de Achterhoek uit tot de schoonste regio van het land. In 2030 wordt afval niet langer als een probleem of als een kostenpost gezien, maar als een nuttige grondstof. Energie wordt duurzaam opgewekt en bij het gebruik ervan staat besparing centraal. We verminderen emissies en creëren zo ruimte voor een grotere biodiversiteit. Ook voor (agrarische) bedrijven is dit interessant om nieuwe, circulaire verdienmodellen te kunnen ontwikkelen.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies.

Sub-doelen Circulaire economie en energietransitie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is energieneutraal.	Hoeveelheid energie die verbruikt wordt in de Achterhoek, die nog niet in de regio met hernieuwbare bronnen wordt opgewekt (bron is beschikbaar).
De Achterhoek is koploper gebleven in de kringloop-landbouw.	Aantal agrarische ondernemingen dat hun activiteiten koppelt aan verantwoord omgaan met bodemwaterlucht en natuurkwaliteit is opgelopen tot 80% (nu 10%).
Bedrijvenparken zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend.	Aantal bedrijvenparken (ondernemingen) dat individueel en/of samen in de directe omgeving en met hun ketenpartners verantwoord omgaat met grondstoffen en afval tot een minimum beperken.
In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur.	Aantal gebouwen en infrastructurele projecten dat circulair ontwikkeld, gebruikt en hergebruikt wordt.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Energie

In 2022 heeft de energiecrisis de samenleving breed geraakt. De stijgende energieprijzen voor huishoudens en bedrijven hebben voor meer bewustwording gezorgd. Zowel voor de warmte- als de energietransitie is verkend hoe deze te versnellen. Samen met de thematafel Smart Werken & Innovatie is Achterhoek Verbindt Energie, opvolger van Achterhoek Verbindt in coronatijd, gestart.

Achterhoekse ondernemers zijn in verschillende bijeenkomsten geïnformeerd over vraagstukken en concrete oplossingen voor de hogere energiekosten. Hierbij is gebruik gemaakt van de ervaringen uit het project Achterhoek Onderneemt Duurzaam en wordt samengewerkt met RCT Gelderland, Civon, VNO-NCW en SIKA. Er is onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van een Energie Expertise Centrum, waar gemeenten en provincie een vervolg aan willen geven.
Voor de agrarische sector is in samenwerking met Wageningen Universiteit en andere partners een project gestart om de energietransitie te versnellen. Naast technische maatregelen werkt Agem aan een vernieuwend concept, waarmee lokaal geproduceerde hernieuwbare energie wordt gekoppeld aan lokale consumenten, de zogenoemde Streekenergie.

Kringlooplandbouw en Agro Food

In 2022 zijn er, naast de lopende initiatieven, met regionale partijen een aantal nieuwe aansprekende ontwikkelingen gestart. Voor de monitoring en sturing van emissies, specifiek stikstof, is gestart met het innovatieve concept voor stikstofmonitoring op bedrijfsniveau in melkveehouderij. In een pilot wordt met 20 boeren onder andere de invloed van bedrijfsmaatregelen in verschillende staltypen gemonitord. Landelijk is er brede belangstelling voor het project, en wordt met het ministerie van LNV verkend om de doorontwikkeling en borging van het monitoringsconcept te versnellen. Gezamenlijk met een viertal andere regio's is de lobby voor het concretiseren van de Achterhoek als één van de experimenteerregio's doorgezet. Aan de basis daarvan staat intensieve samenwerking in de regio zelf, waar de boeren een belangrijk onderdeel van uitmaken samen met partijen als Wageningen Universiteit. De Universiteit werkt aan een regionale strategie waarin het thema circulaire landbouw is verbreed naar duurzame voedselsystemen.

Bedrijvenparken

Het project toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen is afgerond. Afgelopen drie jaar is veel ervaring opgedaan op de bedrijvenparken Laarberg, Borculo en Wijnbergen. Die ervaringen worden onder andere benut voor het verder uitwerken van de energietransitie op bedrijventerreinen.
Er is een verkenning gedaan naar reststromen bij bedrijven en ervaringen opgedaan op twee bedrijventerreinen in Winterswijk en Oost Gelre.

Circulaire bouw & Infra

Er zijn belangrijke stappen gezet op het gebied van hernieuwde grondstoffen, zogenaamde biogrondstoffen. Partijen uit de agrosector, maakindustrie en bouwsector zijn een ketensamenwerking gestart onder het motto 'Samen Biobased Bouwen'. Het draait om regionaal (meer) vezelgewassen te telen, te verwerken en toe te passen. Naast nieuwe gewassen wordt ook het hergebruik van reststromen verkend. Positief aan deze beweging is dat er regionaal, zowel door particuliere woningeigenaren als woningbouwcorporaties en gemeenteninitiatieven in ontwikkeling zijn om biobased bouwmaterialen toe te passen. Die ontwikkeling is ook overgenomen in de regionale woonagenda, met doelstellingen voor verduurzaming in zowel energie- als grondstoffengebruik bij nieuw- en verbouw.

Projecten Circulaire economie en energietransitie

In totaal waren er eind 2022 19 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2022 zijn 4 nieuwe projecten gestart:

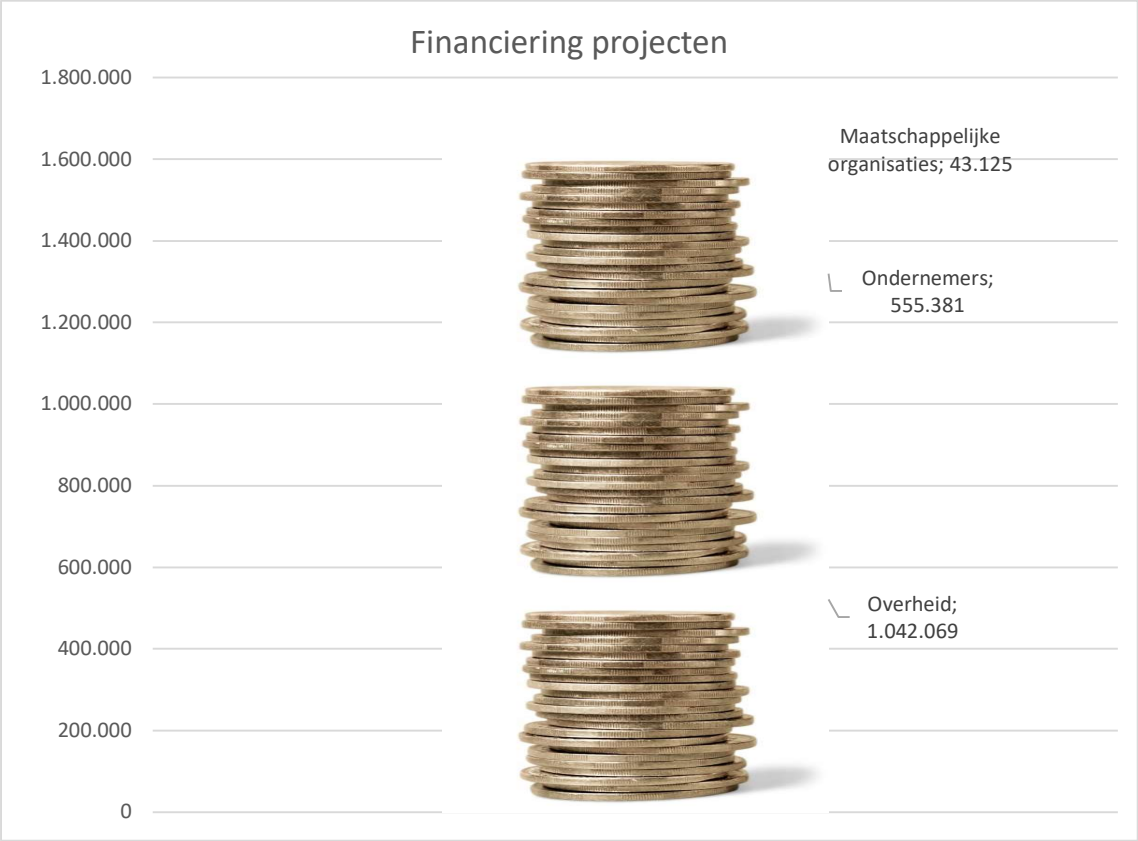
Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Sturen in het landelijk gebied	Faciliteren Regiekamer en Regieteam landelijk gebied en het verder in beeld brengen van opgaven, het werken aan een perspectief voor het landelijk gebied.	t/m 2023
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie melkstal	Dit onderzoeks en ontwikkelingsproject richt zich op: 1. Het ontwikkelen van een algemeen toepasbaar concept voor het halveren van de NH3-stikstofemissies uit Achterhoekse veestallen. 2. De ontwikkeling van een betaalbaar systeem voor de monitoring van het niveau van NH3-stikstofemissies in de verschillende typen veestallen. 3. Een overzicht van effectieve maatregelen die in veel voorkomende Achterhoekse melkveestaltypen de emissie van NH3-stikstof significant verminderen.	t/m 2024
Samen biobased bouwen	Dit project operationaliseert in een periode van 2 jaar een fieldlab waarbinnen vezels uit extensieve teeltgewassen, agrarische reststromen en beheer van de openbare ruimte vanaf 2025 ingezet kunnen worden in de duurzame renovatie van woningen in de regio Achterhoek.	t/m 2024
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterhoek	Door experts van de WUR is in samenwerking met diverse partijen in het kader van de PPS Landbouw als vliegwiel voor de energietransitie veel expertise en materiaal ontwikkeld. Hiermee kunnen individuele agrarische ondernemers goed ondersteund worden bij het energieneutraal maken van hun bedrijf, omdat een en ander precies is toegesneden op de praktijk - en belevingswereld van agrarische ondernemers. Daarnaast zijn in het kader van deze PPS zijn ook nieuwe concepten en verdienmodellen voor agrariërs ontwikkeld. Deze kunnen enerzijds zorgen voor het sterk verlagen van de energierekening. Anderzijds kan toepassing ervan bijdragen aan het verdubbelen van de opwekking van hernieuwbare energie met op agrarische daken geplaatste zonnepanelen (zon op dak) in de Achterhoek. Daarbij worden extra net-investeringen in bijvoorbeeld in de omvang van de aansluiting of verzwaring van de elektriciteitsinfrastructuur vermeden.	t/m 2024

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2022 zijn gestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	1.042.069	43.125	555.381	1.640.575

3.3 Gezondste regio

Wat willen we bereiken?

De gezondheidszorg in de Achterhoek is van hoog niveau. Maar om voorbereid te zijn op de toekomst, waarbij er meer ouderen zijn en minder personeel, zullen we nog iets anders moeten doen. We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen zorg en welzijn zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners kan toenemen. We werken hiervoor aan een integrale agenda met doelen voor de lange termijn. We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie kunnen we een groot aantal ziektes voorkomen, waardoor minder ingrijpen nodig is. Door een gezonde leefstijl (gezonde voeding, niet roken, matig met alcohol en voldoende bewegen) in het dagelijks leven te integreren, zal op de lange termijn minder zorg (ingrepen, medicijnen, hulpmiddelen) nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. Denk aan zorg op afstand via computer of tablet en de ontwikkeling van een digitale, veilige en persoonlijke gezondheidsomgeving.
Het zogenoemde 'prevent model' geeft aan hoe preventie op alle groepen binnen de samenleving kan worden toegepast en welke resultaten behaald kunnen worden. We zetten in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. De 'gezondheidspiramide' geeft een nieuwe visie op de organisatie rondom gezondheid en zorg. Het vertrekpunt is voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een groot deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Extra aandacht gaat daarbij uit naar mensen met de grootste gezondheidsachterstand, zoals de groep met een lage sociaaleconomische status. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten.

Sub-doelen Gezondste Regio

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie.	Gezonde leefstijl: 95% van de jeugd heeft in 2025 een gezonde leefstijl 72% van de Achterhoekers beweegt in 2025 voldoende (2016: 66,7 %).
Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.	Zelfredzaamheid en sociale omgeving: 94% van de Achterhoekers voelt zich in 2025 verbonden met anderen.
Er is een stimulerend, bereikbaar en betaalbaar netwerk van gezondheids- en ondersteunings-diensten beschikbaar voor de Achterhoeker.	Chronisch zieken die gebruik maken van zorg op afstand gebruiken 30% minder medische zorg en ervaren meer regie over hun eigen gezondheid. Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven elders.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Preventie en zorginnovatie

Het regiobeeld, de regiovisie, het Preventieakkoord Achterhoek in samenhang met het Regionaal Beweeg- en Sport Akkoord zijn onze koersdocumenten. De verdiepende Achterhoek Monitor Achterhoek Gezond, die jaarlijks wordt geactualiseerd biedt veel informatie met de populatiemonitor, deze geeft inzicht in de gezondheid van de populatie en de kwaliteit en kosten van de zorg (triple aim).

De Technologie en Zorg Academie Achterhoek (TZA) begeleidt bij bewustwording, acceptatie, adoptie en implementatie van zorgtechnologie in de praktijk.
Er zijn in 2022 eerste stappen gezet voor het opzetten van een regionale data-infrastructuur voor gezondheid (GERDA).

Met verschillende interventies is in 2022 ingezet op preventie. Het project Digivaardige Achterhoekers is bedoeld om mensen digivaardiger te laten worden, waardoor ze ook meer regie over hun leven en gezondheid zullen ervaren. Het project Fit veur Altied verhoogt de vitaliteit van de beroepsbevolking in de Achterhoek. Welzijn op recept verstevigt de verbinding tussen sociaal domein, welzijn, thuiszorg en huisartsen. Hierdoor worden bepaalde zorgvragen anders en beter beantwoord. Alle gemeenten in de Achterhoek zijn inmiddels actief met Welzijn op recept. De Achterhoek Rookvrij Challenge vanuit het project Achterhoek Rookvrij daagt bedrijven en organisaties uit om nog meer plekken rookvrij te maken. Zo ondersteunen we inwoners die willen stoppen met roken.

Achterhoek Gezond

Om te komen tot slimmere zorg en het voorkomen van ziekten is anders financieren, monitoren en organiseren van zorg noodzakelijk. Hiervoor is Achterhoek Gezond ontwikkeld. Het is een beweging naar gezondheid die gezamenlijk wordt opgesteld, bekrachtigd en uitgevoerd, inhoudelijk gebaseerd op population health management. Achterhoek Gezond zorgt ervoor dat we stappen zetten om van ambitie naar uitvoering te komen. In 2022 is Achterhoek Gezond verder uitgewerkt. In juli 2022 is het gezamenlijke Manifest vastgesteld met daarin acht beloftes die verwoorden waar we voor staan en waar we naar streven. Daarnaast zijn er vier ontwikkelplekken in de Achterhoek gekozen waar samen de beweging naar meer gezondheid wordt vormgegeven.

Projecten Gezondste regio

In totaal waren er eind 2022 6 projecten in uitvoering bij deze thematafel. In 2022 is er 1 nieuw project gestart via de subsidiekanalen van Regio Achterhoek. Daarnaast is het project Digivaardige achterhoekers gestart. Dit project raakt twee thematafels en is opgenomen en toegelicht onder Onderwijs en Arbeidsmarkt aangezien het vanuit die lijn wordt gefinancierd.

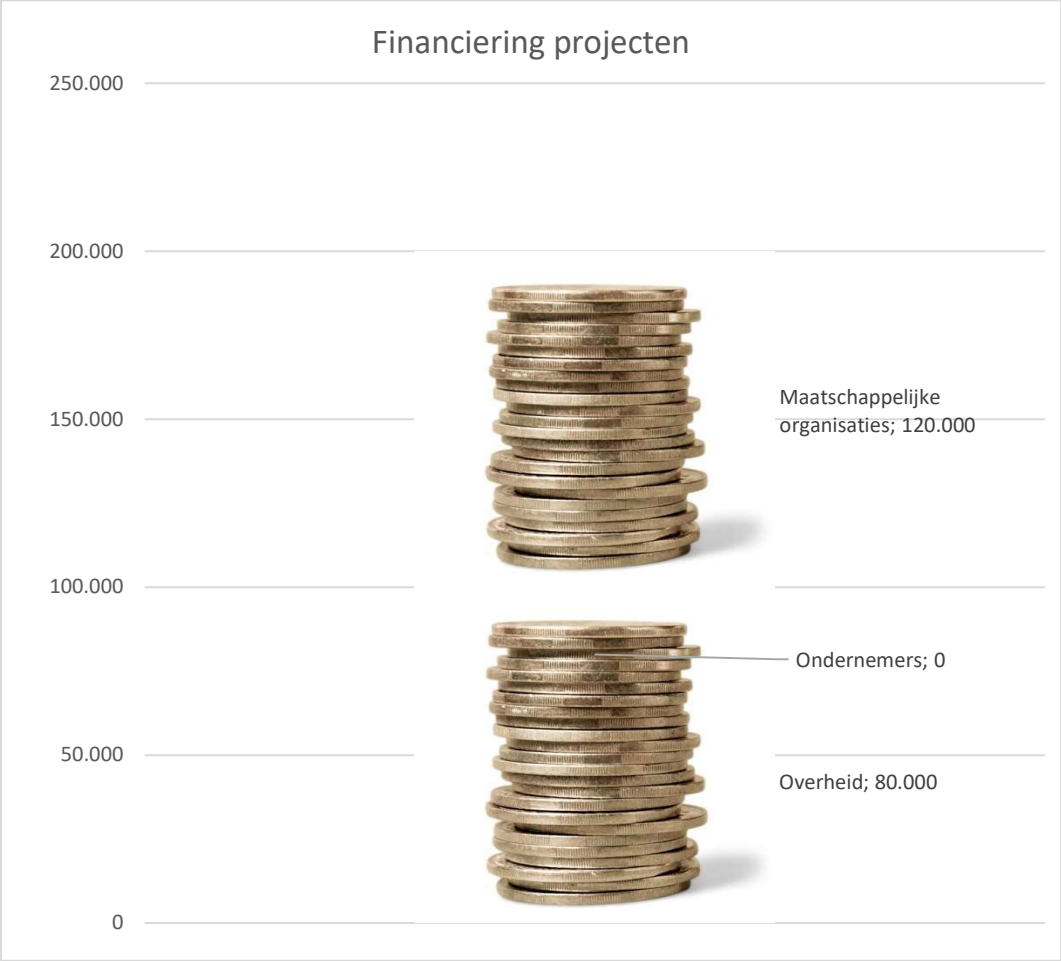
Projectnaam	Korte omschrijving	Looptijd
Ondersteuning van ontwikkelplekken van Achterhoek Gezond	Onder auspiciën van Achterhoek Gezond vindt er in de Achterhoek een transformatie plaats van zorg naar gezondheid. Het is belangrijk om in beeld te brengen wat deze transformatie vraagt van uitvoeringspartners die gewend zijn te werken vanuit één van beide perspectieven. Waar lopen zij tegenaan op het moment dat zij binnen hun project of interventie anders willen monitoren, organiseren en financieren om zo gezondheid voorop te stellen? De ontwikkelplekken gaan hier een antwoord op geven. De ontwikkelplekken delen hun ervaringen via Achterhoek Gezond. Zo kunnen ook andere partners in en buiten de Achterhoek ervan leren. De resultaten worden verwerkt in de middellange termijnvisie van Achterhoek Gezond.	t/m 2023

Uitgebreidere projectinformatie en informatie over de projecten is te vinden via www.8rhk.nl. Ook zijn de projecten terug te vinden in de doelenmatrix in deel IV van dit boekwerk.

Hieronder wordt de financiering van de projecten die in 2022 zijn opgestart weergegeven.

Financiering projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	80.000	120.000	0	200.000

Programma 4

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

De volgende werkzaamheden zijn verricht in 2022:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid); • Continu verbeteren van de beleidscyclus; • Adequate bedrijfsvoering; • Uitvoeren van interne controles conform intern controleplan; • Verantwoording van de uitgaven; • Digitaliseren financiële administratie.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Algemeen financieel beleid

In dit kader vraagt het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen continu de aandacht. Vanaf het boekjaar 2023 wordt een rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur opgenomen in de jaarrekening. In eerste instantie was dit voorzien voor 2021, maar de wetswijziging is twee jaar uitgesteld. In het kader van deze aanstaande verandering is een intern controleplan opgesteld waarin is aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven. Ook al is de wetswijziging uitgesteld voor wat betreft de verklaring; we hebben wel de interne controlewerkzaamheden volgens het controleplan uitgevoerd. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Voor een nadere toelichting op de onderwerpen van de interne controle wordt verwezen naar de paragraaf rechtmatigheid.
We controleren steeds op de naleving en relevantie van geldende regelgeving. In het kader van de wetswijziging worden in 2023 de financiële – en controleverordening geactualiseerd.
Tot slot hebben in 2022 werkzaamheden plaatsgevonden voor het verkrijgen en verantwoorden van subsidies vanuit diverse regelingen (Leader, Volkshuisvestingfonds, techniekpact, MKB-deal, gebiedsopgave Provincie en Regio Deal).

Treasury

Op het gebied van Treasury zijn in 2022 met name de Regio Deal middelen van belang. Er is € 20 mln. in beheer bij Regio Achterhoek ten behoeve van de financiering van projecten. Eind 2022 zijn alle middelen beschikt aan projecten. De projecten dienen uiterlijk in 2025 te zijn afgerond.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Bedrijfsvoering en rente	R 2021	B 2022 primair	B 2022 gewijzigd	R 2022
Lasten (A)	447.000	433.000	468.000	431.000
Baten derden (B)	407.000	371.000	406.000	463.000
Sub-totaal (B-A)	-40.000	-62.000	-62.000	32.000
Bijdrage gemeenten en Provincie (C)	-4.000	-	-	-73.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-44.000	-62.000	-62.000	-41.000
Onttrekkingen reserves	59.000	62.000	62.000	41.000
Toevoegingen reserves	-15.000	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Programma 4: Inwonerbijdrage	R 2021	B 2022 primair	B 2022 gewijzigd	R 2022
Totaal inwonerbijdrage	-0,01	-	-	-0,28

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 41.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-
onttrekking reserve doorontwikkeling	-57.000	-41.000
Per saldo onttrekking reserves programma 4	-62.000	-41.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 73.000) wordt met name veroorzaakt door een overschot op kantoorkosten (telefonie en kopieerapparatuur). Tevens waren er onvoorziene rentebaten over het saldo schatkistbankieren (€ 56.000) en rentebaten personeelshypotheken (€ 12.000).

Voor een nadere onderbouwing van de baten en lasten wordt verwezen naar programma 1.

DEEL II

Paragrafen

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van december 2019 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een weerstandsratio van 1,4 * de benodigde weerstandscapaciteit (AB 17 december 2021), ofwel op basis van de primaire begroting 2022 € 363.000. Een surplus wordt uitbetaald als het weerstands-vermogen boven dit bedrag uitkomt. Dit wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R-B)
Per 31 december				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	255.000	255.000	255.000	-
Onvoorzien	8.000	26.000	26.000	-
Weerstandscapaciteit 31-12-2021	263.000	281.000	281.000	-

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt eind 2022 € 255.000 en ligt daarmee op het begrote niveau en onder het geformuleerde plafond van € 363.000. Op basis van de rentenotitie BBV mag geen rente worden toegevoegd aan de algemene reserve als er geen externe leningen zijn aangetrokken. Dit is bij de Regio het geval en daarom is de rentetoevoeging nihil.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij de Regio in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hieronder benoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv.middelen bevolkingsdaling); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en het vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 223.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgelden.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 19.000 per jaar (gebaseerd op primaire begroting).	In 2021 hebben gemeenten ingestemd met een gewijzigde systematiek voor indexering van loon- en prijsstijgingen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoopeisen of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 21.000 (gebaseerd op werkelijke kosten projecten).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strenge interne controle op van de stukken conform eisen subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 96.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.

In het verslagjaar hebben geen van bovenstaande financiële risico's zich voorgedaan.

1. De loonontwikkelingen voor 2022 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.
2. Er was sprake van één langdurig zieke, maar dit kon binnen de bestaande budgetten opgevangen worden.
3. Wat betreft projectsubsidies hebben zich geen tekorten voorgedaan in 2022.

Overige risico's

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden sinds 2009. De hypotheken, inclusief die voor personeelsleden van uitgetreden organisatieonderdelen, zijn bevroren. In 2022 is één extra aflossing gedaan. Eind 2022 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 610.000. De restschuld per 31 december 2022 van de hypotheken afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 45,8 %. Hierbij laten we de waardestijgingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is aanzienlijk lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%).

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen worden gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In 2022 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf de verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2021	Begroting 2022 primair	Begroting 2022 bijgesteld	Rekening 2022
netto schuldquote	-105%	-156%	-190%	-128%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-131%	-183%	-220%	-154%
Solvabiliteitsratio	25%	21%	26%	32%
structurele exploitatieruimte	0,83%	0%	0%	1,14%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval. Het overschot ligt iets lager dan de bijgestelde begroting aangezien we in 2022 wederom een decentralisatie uitkering gemeentefonds hebben ontvangen. Hiermee is met het opstellen van de begroting geen rekening gehouden. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het weerstandsniveau worden uitgekeerd aan de gemeenten.

De solvabiliteitsratio is naar verwachting weer toegenomen. Op de vooruit ontvangen rijksfinanciering (door derden beklemde middelen) voor projecten is het afgelopen jaar meer uitgegeven aan projecten dan er nieuwe middelen zijn binnen gekomen. Het eigen vermogen is toegenomen door de ontvangen decentralisatieuitkering (middelen bevolkingsdaling) die is toegevoegd aan het investeringsfonds.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van de Regio nagenoeg geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2022 (€ 281.000) ligt gelijk met het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2022 (€ 281.000). Het blijft ook onder het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen (o.b.v. begroting 2022 € 363.000). De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf (ook wel treasuryparagraaf) geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. Achtereenvolgens komen aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2021)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2019)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogens-waarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasury-risico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkist-bankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2022 € 304.000 (8,2% * € 3.703.000 op basis van primaire begroting). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Externe rentelasten over korte en lange financiering	17.000	5
Externe rentebaten	-35.000	-73.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-18.000	- 68.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	0
Rentebaten projecten (+)	0	0
	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	-18.000	-68.000

2.1.2 Krediet- en liquiditeitenrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2022 begroot primair	31-12-2022 begroot bijgesteld	31-12-2022 werkelijk
Investeringen (bestaand)	0	0	0
Ambtenarenhypotheken	607	608	605
Lening project LEADER Achterhoek	300	370	626
Vervangingsinvesteringen (MJR)	0	0	0
Nieuw beleid	0	0	0
Activa (A)	907	978	1.231
Reserves	5.954	7.132	7.150
Voorzieningen	20	21	21
Geldleningen	0	0	0
Passiva (B)	5.974	7.153	7.171
Financieringstekort (A-B)	-	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	5.067	6.175	5.940

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2022 de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheken en leningen voor het project Leader bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, de bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen worden met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten en als cofinanciering van (nieuw)te genereren externe gelden.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat gebaseerd is op het totaal van uitstaande hypotheken op dat moment, tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de middelen van het investeringsfonds ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 605.000. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de Regio bij ongewijzigde voortzetting van het beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op de hypotheken de afgelopen jaren, wordt het te financieren bedrag steeds lager (eind 2022 maximaal € 605.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voor op. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor de organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Planning & control en administratie

Naast de reguliere werkzaamheden uit de planning en controlcyclus (begroting, jaarrekening en rapportages) en het voeren van de financiële administratie zijn werkzaamheden verricht voor de Regio Deal, de Provinciale Gebiedsopgaven en voor Leader, Volkshuisvestingfonds, techniekpact, MKB-deal. Er zijn interne controles uitgevoerd. In 2022 zijn de procesbeschrijvingen geactualiseerd en vastgesteld (DB 15 juni 2022).

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en het personeelsbeleid is een contract afgesloten met de Gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met de gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basishardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, tijdschrijven, vergadersoftware en archiefsoftware) kwamen voor rekening van de Regio.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgde in het verslagjaar de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestonden voor het verslagjaar uit het bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken.

3.2 Wat heeft het gekost?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting (incl. wijzigingen)	Werkelijk
Personeelskosten	2.007.000	2.009.000
Personeel in fte (incl. projecten)	23,65	21,76
Inhuur derden	90.000	78.000
Huisvestingskosten	54.000	51.000
Automatiseringskosten	52.000	47.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	15.000	18.000
Accountantskosten	13.000	14.000

Voor een nadere onderbouwing van de omvang, opbouw, de ontwikkeling van het personeels-bestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in deel IV van de jaarstukken.

4 Paragraaf rechtmatigheid

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) heeft de Regio te maken met een rechtmatigheidsoordeel van de accountant. Nadere regels zijn uitgewerkt in het BAPG, de Kadernota Rechtmatigheid en adviezen van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten en de Richtlijnen voor de Accountantscontrole van NIVRA. Regio Achterhoek gaat vanaf het boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. In eerste instantie was dit voorzien voor 2021, maar de wetswijziging is twee jaar uitgesteld. In het kader van deze aanstaande verandering is met een intern controleplan aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven.

Onder “rechtmatigheid” wordt verstaan de definitie volgens het BAPG dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder eigen verordeningen”.

De accountant controleert of financiële beheershandelingen uitgevoerd zijn volgens de regels en of dit in de administratie traceerbaar is (baten, lasten en balansmutaties) en hij toetst het systeem van risico-afweging voor wat betreft handelingen en beslissingen van niet-financiële aard. De toetsing vindt zowel plaats aan de hand van relevante wetgeving als regels gesteld door het algemeen bestuur (interne verordeningen). De voorwaarden die door de accountant getoetst dienen te worden, legt het algemeen bestuur vast in een controleprotocol.

4.1 Uitwerking controleprotocol

In het controleprotocol (besluit AB 6 juli 2022) zijn de voorwaarden opgenomen, waarop de accountant zijn controle baseert. Hierin liggen de volgende relevante voorwaarden vast:

- Het normenkader. Hierin liggen vast de relevante regelgeving van hogere overheden en van de Regio zelf. Van belang zijn alleen de bepalingen die financiële beheershandelingen bevatten;
- Dit zogenoemde normenkader is uitgewerkt in een toetsingskader (AB 26 november 2008). In het toetsingskader wordt aangegeven aan welke bepalingen uit de regelgeving in het normenkader al dan niet financiële consequenties worden verbonden (recht, hoogte en duur);
- Op basis van de begroting 2022 van de Regio Achterhoek bedraagt de goedkeuringstolerantie in de jaarrekening 1% van de lasten voor fouten (€ 37.030 o.b.v. primaire begroting) en 3% van de lasten voor onzekerheden (€ 111.090 o.b.v. primaire begroting);
- Voor de rapporteringtolerantie wordt als maatstaf gehanteerd dat de accountant elke fout of onzekerheid boven € 5.000 rapporteert.
- In het jaar 2022 vond het overleg plaats tussen de accountant, de portefeuillehouder financiën, de secretaris en een financieel adviseur.
- Er zijn voor het jaar 2022 geen punten vastgesteld, waaraan de accountant bij de controle specifiek aandacht moest besteden.

4.2 Interne controle

Voor 2022 zijn de interne controlewerkzaamheden uitgevoerd volgens het controleplan zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 10 maart 2021. In het controleplan zijn 6 significante processen benoemd waarvoor de geplande werkzaamheden per proces vastliggen in een uitvoeringsplan. Alle genoemde controles zijn uitgevoerd.

Uit de controles zijn geen onvolkomenheden gekomen.

4.3 Rapportering

De controle van de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties leidt algemeen gesproken tot drie extra toetsingscriteria ten opzichte van de controle voor het getrouwe beeld, namelijk het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Deze criteria worden in deze paragraaf nader uitgewerkt.

4.3.1 Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich primair op de baten en lasten. Mutaties in de balanssfeer vallen onder het bevoegdheidcriterium. Met betrekking tot de jaarrekening 2022 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

	Uitgaven begroting	Uitgaven werkelijk	Verschil uitgaven
Smart Governance	4.000.000	3.795.000	-205.000
Bedrijfsvoering en rente	468.000	431.000	-37.000
Totaal	4.468.000	4.226.000	-242.000

Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen op programmaniveau.

4.3.2 Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium richt zich op overdrachten aan of van natuurlijke personen en aan rechtspersonen. In geval van de Regio zijn dat alleen subsidies. Daarbij staat de vraag centraal of voldaan is aan de voorwaarden, die zijn gesteld in de subsidieverordening van de Regio, specifieke bestuursbesluiten of de Algemene Wet Bestuursrecht. De Regio verstrekte in 2022 subsidies voortkomend uit de afspraken in de Gebiedsopgave, de Regio Deal en Volkshuisvestingsfonds. De ontvangen subsidies betreffen voornamelijk bijdragen van hogere overheden voor projecten. Hiervoor worden afzonderlijke accountantsverklaringen opgesteld of wordt verantwoord via SISA.

4.3.3 M&O-criterium

Het M&O-criterium behelst dat de rechtmatigheid niet alleen betrekking heeft op het voldoen aan de voorwaarden, maar ook op de juistheid en volledigheid van de gegevens die een belanghebbende verstrekt. Dit criterium is binnen de Regio niet uitgewerkt in een M&O-beleid. Gegevensverstrekking door derden is niet tot nauwelijks van toepassing bij de Regio.

4.3.4 Bevoegdheidscriterium

Het bevoegdheidscriterium heeft vooral betrekking op de financieringsmutaties en vermogens-mutaties ofwel balansmutaties. Bepalend voor de bevoegdheidsvraag is de WGR en daarmee samenhangende Regioverordeningen. Uit het samenstel hiervan blijkt de bevoegdheidstoedeling aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op 22 oktober 2008 is de Regeling Mandaat en de Instructie secretaris door het algemeen bestuur vastgesteld en in 2009 geactualiseerd. Ten behoeve van de beoordeling van de bevoegdheidstoedeling is door het dagelijks bestuur op 23 november 2005 een Regeling Budgetbeheer vastgesteld voor de bevoegdheden aan medewerkers. Hiermee is ten behoeve van de uitvoering van de diverse verordeningen het bevoegdheidsvraagstuk ingevuld. In 2023 worden de mandaatregeling en regeling budgetbeheer geactualiseerd.

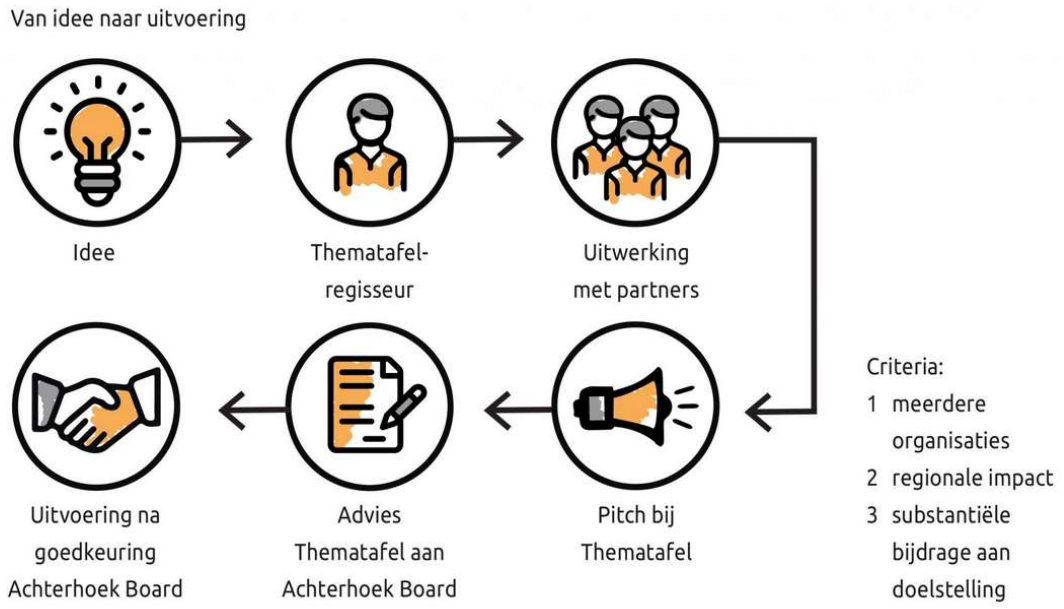
4.4 Conclusie

Voor wat betreft het begrotingscriterium zijn er geen posten te noemen, waarvan het algemeen bestuur niet op de hoogte is geweest. Voor misbruik en oneigenlijk gebruik is binnen de Regio geen beleid opgesteld (M&O-criterium). In 2022 is een interne controle uitgevoerd op basis van een opgesteld controleplan. Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen op programmaniveau.

5 Paragraaf subsidies

5.1 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal zijn gebruikt voor subsidies in 2022.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De thematafel leidt het projectvoorstel door naar de Board, het algemeen/dagelijks bestuur. Bij positieve besluitvorming van alle partijen wordt de subsidie toegekend.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projectrekkers die de kosten via hun eigen begroting/jaarrekening verantwoorden. Dus niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen uit de Visie 20230 en op de bijdragen door de 3 O's.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden per thema benoemd in de programma's Smart Economy en Smart Living.

5.2 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De middelen van de provincie worden voor een groot deel ingezet als cofinanciering van Regio Deal projecten. Maar de provincie draagt ook bij aan onze Smart Governance en andere projecten die passen binnen de Visie 2030.

In 2022 is vanuit de provincie € 2.649.260 toegekend aan projecten. De projecten staan in de hoofstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

5.3 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is gevuld met beschikbare incidentele middelen. Van het investeringsfonds wordt jaarlijks een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget om kleinschalige initiatieven te ondersteunen. De overige middelen worden ingezet (als cofinanciering) voor projecten.

Hieronder staan de ontwikkelingen m.b.t. het investeringsfonds 2022 weergegeven.

Ontwikkeling investeringsfonds 2022:	2022
Stand 1 januari (na resultaatbestemming)	6.281.000
bij: decentralisatie uitkering bevolkingsdaling (2022)	1.012.000
bij: toevoeging € 1 p.i. (provincie en Regio)	140.000
bij: vrijval projecten	96.000
af: inzet projecten	-621.000
af: kosten werkbudgetten Board, thematafels en initiatieven	-286.000
Stand 31 december	6.622.000

Vanuit het investeringsfonds is in 2022 € 234.000 toegekend aan projecten die in dat jaar zijn gestart. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels. Dit is exclusief de bijdrage aan eigen projecten waarvoor in 2022 een onttrekking aan de reserve plaatsvindt.

<u>Voorbereiding op investeringen voor de langere termijn</u>

In 2022 is de herijking van de Achterhoek Visie vastgesteld. Bij de herijking van de Visie is ook een eerste ambtelijke financiële doorvertaling van de ambities uit de Visie gemaakt. Met deze financiële vertaling kunnen we in gesprek met Rijk en provincie, met Brussel en met investeerders zoals Oost NL. We gaan zo op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren. Nu de Regio Deal in de trance van november 2022 niet is toegekend bereiden we een nieuwe aanvraag voor voor het najaar van 2023.

Vanuit 8RHK verlenen wij subsidies aan projecten die bijdragen aan het realiseren van de Visie2030. In 2022 zijn de laatste middelen vanuit de Regio Deal weggezet bij projecten. Tot en met uiterlijk 2025 zijn er nog provinciale gebiedsopgave middelen beschikbaar. Daarnaast wordt het investeringsfonds ingezet voor (co)financiering van projecten. Zoals benoemd zal de regio zich inzetten om nieuwe Rijks en Provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk, het huidige Investeringsfonds is hierbij van grote waarde.

5.4 Regio Deal

De Regio Deal is een Rijksbijdrage van € 20 mln. Het is een decentralisatie-uitkering. De looptijd van de Regio Deal is 2019-2022. Samen met Rijk en provincie is de Regio Deal opgesteld waarin de brede opgave voor de Achterhoek is uitgewerkt naar de doelen en activiteiten voor de Triple Smart bouwstenen: Smart Economy, Smart Living en Smart Governance. De middelen uit de Regio Deal worden besteed aan concrete projecten die passen binnen de programmalijnen in de Regio Deal Achterhoek. In 2022 zijn de laatste Regio Deal middelen toegekend aan projecten, namelijk € 6.038.348. Daarmee zijn alle Regio Deal middelen weggezet bij projecten. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

5.5 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma “INTERREG Deutschland-Nederland”.

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg.
In 2022 is een aanvraag ingediend voor het INTERREG VI project Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL). Dit is een gezamenlijke aanvraag van gemeente Enschede (leadpartner), Duitse partners en 8RHK Ambassadeurs. Het project draagt bij aan de grensoverschrijdende samenwerking op het vlak van het verbeteren van de doeltreffendheid en inclusiviteit van de arbeidsmarkten en de toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid door de ontwikkeling van sociale innovatie infrastructuur.

5.6 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De Achterhoek heeft voor de jaren 2015-2022 de LEADER-status gekregen. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Totaal is er een budget beschikbaar van € 6,2 mln. voor projecten. Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.
In 2022 is het huidige LEADER project met drie jaar verlengd en is voor die periode een aanvraag voor extra middelen voor overhead ingediend. Ook is een nieuwe LEADER aanvraag in voorbereiding voor de periode 2023-2027.

Financiering projecten LEADER

Hieronder staat de totaalfinanciering van LEADER projecten die in 2022 toegekend zijn. Het betreft 8 projecten.

	LEADER (pop-gelden)	Gemeenten	Cofinanciering	Provincie	Totaal
Totaal financiering	320.000	285.000	661.000	35.000	1.301.000

5.7 Volkshuisvestingsfonds

Het volkshuisvestingsfonds is Rijksbijdrage van € 5,1 mln. Het betreft een specifieke uitkering. De looptijd is 8 juli 2021 tot en met 31 december 2031. Deze uitkering is toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem. Met deze middelen wordt de financiële slagkracht van gemeenten versterkt waardoor ze met een gezamenlijke aanpak de negatieve spiraal in kwetsbare gebieden kunnen doorbreken. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in een duurzame en veilige woonomgeving middels fysieke ingrepen. Het gehele bedrag is doorbeschikt aan de drie genoemde gemeenten.

Deel III

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(bedragen x € 1.000,--) ACTIVA		Ultimo 2022		Ultimo 2021
Vaste activa				
Materiële vaste activa		-		-
- Investeringen met een economisch nut	-		-	
Financiële vaste activa		*1.231*		*1.356*
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheken	605		616	
- Projecten Leader Achterhoek	626		740	
Totaal vaste activa		**1.231**		**1.356**
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		*20.711*		*24.192*
- Rekening-courantverhouding met Rijk	20.323		24.117	
- kortlopende deel personeelshypotheken	5		8	
- Overige vorderingen	383		67	
Liquide middelen		*199*		*147*
- Bank- en girosaldi	199		147	
Overlopende activa		438		1.205
Totaal vlottende activa		**21.348**		**25.544**
Totaal-generaal		**22.579**		**26.900**

BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(bedragen x € 1.000,--) PASSIVA		Ultimo 2022		Ultimo 2021
Vaste passiva				
Eigen vermogen		*7.150*		*6.726*
- Algemene reserve	255		255	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	6.771		6.447	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	124		24	
Voorzieningen		*21*		*38*
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	21		38	
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		-		-
Totaal vaste passiva		**7.171**		**6.764**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		*151*		*263*
- Kasgeldleningen				
- Bank- en girosaldi				
- Overige schulden	151		263	
Overlopende passiva		*15.257*		*19.873*
Totaal vlottende passiva		**15.408**		**20.136**
Totaal-generaal		**22.579**		**26.900**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen activa

De jaarrekening is opgesteld op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 1.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

Van de activa meubilair is de gehanteerde afschrijvingstermijn 3 jaar conform de duur van het huurcontract.

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De inkomsten en uitgaven zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Verordening financieel beheer

In artikel 212 Gemeentewet worden de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld. In artikel 213 Gemeentewet wordt de controle uitgewerkt. De volgende verordeningen zijn van toepassing:

- financiële verordening ex artikel 212 GW: verordening op de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de Regio Achterhoek (*AB 10 maart 2021*);
- controleverordening ex artikel 213 GW: verordening op de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie (*AB 10 maart 2021*) en
- verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex artikel 213a GW: verordening op het periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het financiële beheer (*AB 28 juni 2004*).

Toelichting op de balans per 31 december 2022

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	**€**	**0**
Boekwaarde per 1 januari 2022	€	0
Bij: Investeringen 2022		0
Af : Afschrijvingen over 2022		0
Af: Desinvesteringen 2022		0
Boekwaarde per 31 december 2022	€	0

Verzekerde waarden
Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.
Verzekerde waarde per balansdatum: 26.000

Financiële vaste activa	**€**	**1.231.000**

Verstrekte hypotheken ambtenaren

Boekwaarde per 1 januari 2022	€	624.000
Af : Aflossingen 2022		-14.000
	€	610.000
Af : kortlopend deel personeelshypotheken (aflossingsdeel 2023)		-5.000
Boekwaarde per 31 december 2022	€	605.000

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en kwam er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek. Lopende hypotheken blijven gelden. In 2022 is er een extra aflossing geweest van € 5.000 van 1 persoon.

Verstrekte lening inzake projecten Leader

Stand per 1 januari 2022	€	740.000
Bij : verstrekte leningen 2022	€	182.000
Af: afgeloste leningen 2022	€	-296.000
Stand per 31 december 2022	€	626.000

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**€**	**20.711.000**

Rekening-courantverhouding met het Rijk	*Stand per 01-01-2022*	*Mutaties 2022*		*Stand per 31-12-2022*
BZK Schatkistbankieren	24.117.000	-3.794.000	€	20.323.000

Kortlopend deel personeelshypotheken (aflossingsdeel 2023)	€	5.000
Overige vorderingen Debiteuren	€	383.000

Specifcatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt: 2022 383.000

Van de debiteuren is eind februari 2023 een bedrag van € 33.000 nog te ontvangen.

Liquide middelen				**€**	**199.000**
Bank- en girosaldi	*Stand per 01-01-2022*		*Mutaties 2022*		*Stand per 31-12-2022*
Bank Nederlandse Gemeenten	143.000		54.000	€	197.000
ABN-AMRO	4.000		-2.000	€	2.000
	147.000		52.000	€	199.000

Overlopende activa		**€**	**438.000**
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen		€	350.000
Overige vooruitbetaalde kosten		€	10.000
Overige nog te ontvangen inkomsten		€	78.000
		€	438.000

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	1-1-2022	*Toevoeging*	*Ontvangen*	*31-12-2022*
te ontvangen Provincie	839.000	108.000	814.000	133.000
te ontvangen Rijk/RVO	62.000	360.000	205.000	217.000
	901.000	468.000	1.019.000	350.000

PASSIVA

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves		**€**	**7.150.000**
Algemene reserve			
Saldo per 1 januari 2022		€	255.000
Bij: Toevoeging rente 2022			0
Bij: Overige toevoegingen 2022			0
Af: Onttrekkingen 2022			0
Saldo per 31 december 2022		€	255.000

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar).
De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat.
Op 31 december 2022 bedraagt het saldo € 255.000.

Bestemmingsreserve			
Saldo per 1 januari 2022			6.447.000
Bij: bestemming resultaat 2021			24.000
Bij: Overige toevoegingen 2022			1.249.000
Af: Onttrekkingen 2022			-949.000
Saldo per 31 december 2022		€	6.771.000

	specificatie: investerings-fonds	*bestemmings-reserve door-ontwikkeling*	*onderhoud-huisvesting*	
Saldo per 1 januari 2022	6.257.000	166.000	24.000	6.447.000
Bij: bestemming resultaat 2021	24.000	0	0	24.000
Bij: Overige toevoegingen 2022	1.248.000	0	0	1.248.000
Af: Onttrekkingen 2022	-907.000	-41.000	0	-948.000
Saldo per 31 december 2022	6.622.000	125.000	24.000	6.771.000

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die voor een groot deel wordt gevuld met de zogenoemde krimpgelden. Daarnaast wordt een toevoeging gedaan van € 1 per inwoner door provincie en gemeenten.
Een klein deel wordt ingezet voor werkbudgetten voor Board en thematafels in (2022 € 286.000). De overige inzet is bedoeld voor projecten (in 2022 € 621.000).
De reserve doorontwikkeling is in 2017 gevormd voor de dekking van kosten als gevolg van de door-ontwikkeling. Deze reserve is bestemd voor de kosten van maatwerkoplossingen voor de komende jaren.
De reserve onderhoud huisvesting is voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten de komende jaren in het pand Raadhuisstraat.

Resultaat bestemming huidig jaar

Exploitatieresultaat 2022	€	124.000

Resultaat bestemming voorgaand jaar

Het exploitatieresultaat 2021 ad. € 24.000 is toegevoegd aan het investeringsfonds.

VOORZIENINGEN

€ 21.000

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstp van optreden min of meer onzeker zijn.
De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	Risico wacht-gelden		
Saldo per 1 januari 2022	38.000	€	38.000
Bij: Toevoeging rente 2022	0		0
Bij: Overige toevoegingen 2022	0		0
Af: Onttrekkingen 2022	-17.000		-17.000
Saldo per 31 december 2022	21.000	€	21.000

De voorziening risico wachtgelden is gevormd voor de uitkering aan 1 oud medewerker.
De bedragen van deze voorziening zijn ultimo 2022 berekend op het maximale risico dat Regio Achterhoek loopt in de toekomstige uitbetalingen.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden			**€**	**151.000**
kortlopende schulden	Crediteuren	151.000		

Van de crediteuren is eind februari 2023 een bedrag van € 6.000 nog te betalen.

OVERLOPENDE PASSIVA

	€	**15.257.000**
Door derden beklemde middelen	€	14.394.000
Nog te betalen bedragen	€	863.000
	€	15.257.000

Specificatie door derden beklemde middelen

	Stand 01-01-2022	*Toevoeging*	*Vrijval*	*Stand 31-12-2022*
Subsidie uitvoeringsagenda fase 1	55.000	0	55.000	0
Subsidie uitvoeringsagenda fase 2	1.711.000	902.000	1.422.000	1.191.000
Subsidie uitvoeringsagenda fase 3	1.884.000	800.000	744.000	1.940.000
Decentralisatie uitkering Regiodeal	12.693.000	0	3.687.000	9.006.000
Decentralisatie uitkering RES	15.000	0	15.000	0
Volkshuisvestingsfonds	627.000	0	0	627.000
Cofinanciering div. kleine projecten	598.000	18.000	349.000	267.000
Cofinanciering Leader Achterhoek	1.558.000	298.000	493.000	1.363.000
	19.141.000	2.018.000	6.765.000	14.394.000

specificatie nog te betalen kosten:

Uitgaven grensoverschrijdende activiteiten	21.000
Uitgaven inhuur derden	63.000
Uitgaven thematafels	49.000
Accountantskosten	9.000
Uitgaven thuiswerken	11.000
Lobbykosten	7.000
Opleidingskosten	18.000
Leader RVO gemeentelijk deel	66.000
Techniekpact	61.000
Belastingdienst loonheffing dec 2022	128.000
Belastingdienst btw kw 4/2022	14.000
Premie reparatie uitkering 3e ww jaar	4.000
Afhandeling Bulk 1	213.000
GROS	13.000
Achterhoek Rookvrij	20.000
Achterhoek Gezond/ontwikkelplekken Achterhoek gezond	32.000
Projecten mobiliteit	25.000
Digivaardige achterhoekers	87.000
Overig	22.000
	863.000

Niet uit balans blijkende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kostenreductie en continuïteit is voor de salarisadministratie en personeelszaken samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Huurovereenkomsten

Er is een huurovereenkomst afgesloten met derden voor de huur van kantoorruimte aan de Raadhuisstraat 25 in Doetinchem. De huurovereenkomst is aangegaan per 1 april 2019 tot en met maart 2022 en wordt telkens voortgezet voor een periode van één jaar met een opzegtermijn van drie maanden. De huur per jaar bedraagt € 22.000.

Onderhoudscontracten huisvesting

Er is een meerjarige overeenkomsten afgesloten voor de huur van een kopieerapparaat. De huurovereenkomst is aangegaan voor de periode van 1 jaar. De kosten per jaar bedragen € 1.500.

Contracten Personeelszaken

Ten behoeve van	Contracttermijn	Einddatum	Kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		Opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
Bedrijfszorgpakket	1 jaar	Opzegtermijn 2 maanden	Afhankelijk van aantal medewerkers
Bedrijfsarts	1 jaar	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	Onbepaalde tijd	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in ’s-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2021 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio wederom gestuit.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Programma	(a) Werkelijke Lasten	(b) Werkelijke Baten	(c) Werkelijke Saldo (a-b)	(d) Begrote Lasten	(e) Begrote Baten	(f) Begrote Saldo (d-e)	(g) Verschil Lasten (a-d)	(h) Verschil Baten (b-e)	(i) Verschil Saldo (g-h)
Smart Governance	3.795.000	1.946.000	1.849.000	4.000.000	1.976.000	2.024.000	-205.000	-30.000	-175.000
Bedrijfsvoering en rente									
- resultaat bedrijfsvoering	408.000	372.000	36.000	433.000	371.000	62.000	-25.000	1.000	-26.000
- renteresultaat	23.000	91.000	-68.000	35.000	35.000	0	-12.000	56.000	-68.000
Subtotaal programma's	4.226.000	2.409.000	1.817.000	4.468.000	2.382.000	2.086.000	-242.000	27.000	-269.000
Bijdrage deelnemende gemeenten			2.241.000			2.241.000			0
Resultaat voor bestemming *(- = tekort)*			424.000			155.000			269.000
Toevoegingen / ontrekkingen reserves : *(+ = onttrekking / - = toevoeging)*									
Smart Governance			-341.000			-217.000			-124.000
Overige uitgaven en inkomsten									
- resultaat kostenplaatsen			41.000			62.000			-21.000
- renteresultaat			0			0			0
Subtotaal mutatie reserves			-300.000			-155.000			-145.000
Resultaat na bestemming			124.000			0			124.000
Waarvan:									
- Incidentele baten en lasten			*71.000*						
- Structureel saldo			*53.000*						

Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1. Smart Governance

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 341.000 toevoeging) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	-350.000	-286.000
onttrekking investeringsfonds (projecten)	-717.000	-621.000
toevoeging investeringsfonds	1.284.000	1.248.000
Per saldo toevoeging reserves programma 1	217.000	341.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten is € 51.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de werkbudgetten grensoverschrijdende activiteiten en inhuur. Daarnaast waren er extra inkomsten vanuit detachering.

2. Bedrijfsvoering en rente

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 41.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-
onttrekking reserve doorontwikkeling	-57.000	-41.000
Per saldo onttrekking reserves programma 4	-62.000	-41.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 73.000) wordt met name veroorzaakt door een overschot op kantoorkosten (telefonie en kopieerapparatuur). Tevens waren er onvoorziene rentebaten over het saldo schatkistbankieren (€ 56.000) en rentebaten personeelshypotheken (€ 12.000).

3. Onvoorzien en overhead

De kosten voor onvoorzien zijn € 26.000 (begroot € 26.000). De overhead 2022 bedraagt € 335.000. Zie specificatie van de overhead per programma in het taakveldenoverzicht in deel IV onderdeel 3.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2022 Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking	S. Veneman	
Functiegegevens	secretaris/directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.261	
Beloningen betaalbaar op termijn	24.952	
Subtotaal	*128.213*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**128.213**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	
Gegevens 2021	S. Veneman	
Functiegegevens	secretaris/directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.296	
Beloningen betaalbaar op termijn	25.110	
Subtotaal	*123.406*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	
Bezoldiging	**123.406**	

Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder

Gegevens 2022 Naam topfunctionaris	Functie
M. Bouman	Voorzitter algemeen bestuur/voorzitter dagelijks bestuur
J. Bengevoord	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur, vice voorzitter
O. van Dijk	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur
A. Bronsvoort	Lid algemeen bestuur
A. Stapelkamp	Lid algemeen bestuur
M. Besselink	Lid algemeen bestuur
J. van Oostrum	Lid algemeen bestuur

SiSa verantwoordingsinformatie 2022

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 30-1-2023

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C47	Volkshuisvesting		Gemeenten	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde gherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan Zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
					Aard controle n.v.t. *Indicator: C47/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/04*	*Aard controle R* *Indicator: C47/05*	*Aard controle R* *Indicator: C47/06*
					1 Deelplan 1: Berkelland	0	0	0	€ 15.908	€ 15.908
					2 Vitaliseren verouderde woongebieden Achterhoek - Deelplan Bronckhorst	0	0	0	€ 0	€ 0
					3 Doetinchem VHF-03	0	0	0	€ 0	€ 0
					Kopie deelplannaam	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan		
					Aard controle n.v.t. *Indicator: C47/07*	*Aard controle R* *Indicator: C47/08*	*Aard controle R* *Indicator: C47/09*	*Aard controle R* *Indicator: C47/10*		
					1 *Deelplan 1: Berkelland*	€ 0	€ 0	€ 0		
					2 *Vitaliseren verouderde woongebieden Achterhoek - Deelplan Bronckhorst*	€ 0	€ 0	€ 63.804		
					3 *Doetinchem VHF-03*	€ 1.951.323	€ 1.951.323	€ 0		
					Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
					Aard controle n.v.t. *Indicator: C47/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C47/12*				
					Ja	Nee				

EZK	F11B	**Regeling specifieke uitkering MKB Deals - SiSa tussen medeoverheden 1e tranche**		Hieronder per regel één provincie(code) en/of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/01*	Beschikkingsnummer/naam project *Aard controle R* *Indicator: F11B/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F11B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/04*	Bestedingen zijn verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: F11B/05*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: F11B/06*
			1	061876 Gemeente Bronckhorst	DGBI-O/2038886	€ 51.958	€ 177.087	Nee	€ 66.424
			2						
			10						
				Kopie provincie(code) en/of gemeente(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/07*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F11B/09*			
			1	*061876 Gemeente Bronckhorst*	Nee				
			2						
			10						

VERZAMELSTAAT AFREKENING GEMEENTEN

Programma	(a) Lasten	(b) Baten	(c) Saldo (b-a)	(d) Mutatie reserve	(e) Overschot bijdrage (c+d)	(f) Ontvangen voorschot inwonerbijdrage	(g) Bijdrage overschot	(h) Afrekening inwoner-bijdrage *(f-g)*
Smart Governance	3.795.000	4.187.000	392.000	-341.000	51.000	2.241.000	51.000	2.190.000
Bedrijfsvoering en rente								
- resultaat bedrijfsvoering	408.000	372.000	-36.000	41.000	5.000	0	5.000	-5.000
- renteresultaat	23.000	91.000	68.000	0	68.000	0	68.000	-68.000
Totaal	4.226.000	4.650.000	424.000	-300.000	124.000	2.241.000	124.000	2.117.000
			(- = tekort)	*onttrekking)*	*= overschot)*			

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de programmabladen van de programmaverantwoording.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de Regio Achterhoek te Doetinchem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de Regio Achterhoek op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving.

De jaarrekening bestaat uit:

1 het overzicht van baten en lasten over 2022;
2 de balans per 31 december 2022;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Regio Achterhoek zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

RA12 is de merknaam van A12 Registeraccountants B.V. (KvK-nummer: 70882436)

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur geen specifieke rapportage tolerantie overeengekomen echter zullen wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 5.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving.

RA12 is de merknaam van A12 Registeraccountants B.V. (KvK-nummer: 70882436)

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
- dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

RA12 is de merknaam van A12 Registeraccountants B.V. (KvK-nummer: 70882436)

RA12 Registeraccountants B.V.
Traverse 1
3905 NL, Veenendaal

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Veenendaal

RA12 Registeraccountants B.V.

drs. A.F.J. van der Velden RA

RA12 is de merknaam van A12 Registeraccountants B.V. (KvK-nummer: 70882436)

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1. Algemene financiële beschouwing

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2022 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

1.1.1. Uitgangspunten programmarekening 2022

De rentevergoeding over het eigen vermogen is maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe rentelasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen aangetrokken financieringsmiddelen. Het rentepercentage voor toevoeging aan de reserves is dan ook 0%.

Voor investeringen gedaan in 2022 wordt in de jaarrekening 2022 een definitief rentepercentage van 0% gehanteerd. Aangezien geen externe leningen zijn aangetrokken is de omslagrente 0% en geldt een rentepercentage van 0% voor nieuwe investeringen.

1.1.2 Rekening 2022

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 124.422 (€ 0,47 per inwoner). De ontwikkeling van de inwonerbijdrage 2022 is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Smart Governance	6,91	6,91	6,72	-0,19
Bedrijfsvoering en rente	0,00	0,00	-0,28	-0,28
Sub-totaal bijdrage gemeenten	6,91	6,91	6,44	-0,47
Bijdrage provincie in organisatie kosten	1,60	1,60	1,60	-
Bijdrage provincie in investeringsfonds	0,53	0,53	0,53	-
Totaal	9,04	9,04	8,57	-0,47

Gemeenten betalen € 6,91 per inwoner op begrotingsbasis. De provincie draagt € 2,13 per inwoner bij. Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 124.422 (€ 0,47 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals besloten in *De Achterhoek werkt door 2.0*. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op het werkbudget grensoverschrijdende activiteiten, kantoorkosten en inhuur. Tevens waren er extra inkomsten vanuit detachering en onvoorziene rentebaten over het saldo schatkistbankieren.

1.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Smart Governance	-385.000	217.000	341.000
Bedrijfsvoering en rente	-62.000	-62.000	-41.000
Totaal	-447.000	155.000	300.000

Op rekening basis zijn de onttrekkingen bij Smart Governance lager door lagere kosten. De toevoeging ligt redelijk in de lijn met de begroting. Bij de overige uitgaven en inkomsten is de onttrekking uit de reserve onderhoud huisvesting lager dan begroot en zijn de maatwerkkosten lager dan begroot.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Bedrijfsvoering en rente	-17.000	-17.000	-17.000
Totaal	-17.000	-17.000	-17.000

De jaarlijkse onttrekking van wachtgelden bedroeg in 2022 € 17.000.

1.3 Investeringen

In 2022 zijn geen nieuwe investeringen gedaan.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten inclusief de mutaties in de reserves.

	Saldo
Incidentele baten	1.968.000
Incidentele lasten	-1.597.000
Totaal	371.000
Mutatie reserve	-300.000
Saldo incidenteel (voordelig)	71.000

2. FORMATIEPLAN 2022

Beleidsproduct	Werkelijke formatie 2021	Geraamde Formatie 2022	Werkelijke formatie 31-12-2022	Geraamde loonsom na wijziging 2022	Werkelijke loonsom 2022
Smart Governance	13,42	16,00	14,18	1.406.000	1.398.000
Ondersteuning	4,12	3,75	3,73	270.000	280.000
Sub-totaal	17,54	19,75	17,91	1.676.000	1.678.000
Projecten	4,80	-	3,85	331.000	331.000
Totaal	22,34	19,75	21,76	2.007.000	2.009.000

Toelichting formatieomvang

Smart Governance specificatie vacatureruimte 31 december 2022:

Programmaregisseur	-0,06 fte	
Programma/projectmedewerker	-0,25 fte	(*met name vacature subsidiespecialist*)
Ondersteuner Griffie/Duitsland/bestuur	1,11 fte	*(inhuur/budget grensoverschrijdende activiteiten)*
Medewerker communicatie	1,02 fte	*(met name vacature communicatie)*
Totaal	1,82 fte	

Kostenplaats Ondersteuning
Per 31 december is er vacatureruimte junior adviseur financiën (0,02 fte).

Projecten specificatie formatie per 31 december 2022:

Projectleider en-medewerker SmartHub	1,56 fte
Medewerker ondersteunend vermogen O&A	0,28 fte
Projectleider landelijk gebied	0,77 fte
Projectleider en -medewerker onverwachte hoek	0,85 fte
Medewerkers Regiodeal	0,39 fte
Totaal	3,85 fte

Wachtgelders
Per 31 december 2022 is er één wachtgelder die voor rekening van de Regio (wachtgeldreserve) komt.

Toelichting loonsom

De geraamde loonsom in de primaire begroting 2022 bedroeg € 1.784.000 (exclusief wachtgelders en maatwerk). Gedurende het jaar is € 108.000 overgeheveld naar budget inhuur personeel. In totaal is er sprake van een negatief saldo van € 2.000. Dit is als volgt te verklaren:

Kosten in €	Totaal
Vacatures	-2.000
Fuwa/gratificatie/transitievergoeding	2.000
Overig (stagevergoedingen)	2.000
Totaal kosten	2.000

3. TAAKVELDEN 2022 PER PROGRAMMA

Volgnummer en omschrijving Lasten	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	Subtotaal	0.10 mutaties reserves	0.11 resultaat baten en lasten	Totaal
Smart Governance	3.459.947	334.707	0	0	3.794.654	1.248.903	110.806	5.154.363
Renteresultaat	0	0	23.330	0	23.330	0	68.133	91.463
Totaal exploitatie *(exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)*	3.459.947	334.707	23.330	0	3.817.984	1.248.903	178.939	5.245.826
Kostenplaats bedrijfsvoering					408.117		5.274	413.391
Totaal lasten Regio achterhoek					**4.226.101**		184.213	5.659.217

Volgnummer en omschrijving Baten	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	Subtotaal	0.10 mutaties reserves	0.11 resultaat baten en lasten	Totaal
Smart Governance	4.158.425	0	0	29.002	4.187.427	907.145	59.791	5.154.363
Renteresultaat	0	0	91.463	0	91.463	0	0	91.463
Totaal exploitatie *(exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)*	4.158.425	0	91.463	29.002	4.278.890	907.145	59.791	5.245.826
Kostenplaats bedrijfsvoering					372.056	41.335		413.391
Totaal baten Regio achterhoek					**4.650.946**	948.480		5.659.217
						Resultaat	**124.422 positief**	

4. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2022

Naam gemeente	Aantal inwoners	Smart Governance	Bedrijfs-voering	Rente resultaat	Werkelijke totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner 2022	Begroot 2022	Afrekening 2022
	per 1/1/21							
Aalten	27.125	182.168	-543	-7.019	174.605	6,44	187.423	-12.818
Berkelland	43.858	294.544	-879	-11.349	282.316	6,44	303.042	-20.726
Bronckhorst	36.083	242.328	-723	-9.337	232.268	6,44	249.320	-17.051
Doetinchem	58.285	391.434	-1.168	-15.083	375.184	6,44	402.727	-27.543
Oost Gelre	29.570	198.588	-592	-7.652	190.344	6,44	204.317	-13.974
Oude IJsselstreek	39.345	264.235	-788	-10.181	253.266	6,44	271.859	-18.593
Winterswijk	29.026	194.935	-581	-7.511	186.842	6,44	200.559	-13.717
Provincie Gelderland in organisatiekosten		421.534	0		421.534		421.534	0
Totaal	**263.292**	**2.189.766**	**-5.274**	**-68.133**	**2.116.359**		**2.240.781**	**-124.422**
Bijdrage per inwoner gemeenten (incl btw)		**6,72**	**-0,02**	**-0,26**		**6,44**	**6,91**	**-0,47**
Bijdrage provincie in organisatie kosten		1,60				1,60	1,60	
Bijdrage provincie in investeringsfonds		0,53				0,53	0,53	
Totaal bijdrage gemeenten en provincie		**8,85**	**-0,02**	**-0,26**		**8,59**	**9,05**	**-0,47**

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek

1a - De Achterhoek is hét open innovatiesysteem
1b - De inventieve vakman/vakvrouw van de toekomst
1c - Ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst
1d - De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland
2a - Talenten arbeidsmarkt benut (vervangings- en uitbreidingsvraag)
2b - Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt
2c - De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen

3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030
3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde
3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)
4a - De woningvoorraad beweegt mee
4b - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad
4c - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt
4d - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen
4e - De leefbaarheid blijft op peil

5a - De Achterhoek is energieneutraal
5b - De Achterhoek is koploper gebleven in kringlooplandbouw
5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend
5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur
6a - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie
6b - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
6c - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteunende diensten beschikbaar

		Smart Economy										Smart Living											
		Smart werken en Innovatie				Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed					Circulaire Economie en Energietransitie				De gezondste regio		
Project	Status	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Circulair en toekomstbestendig ondernemerschap	In uitvoering			*	*												*		*	*			
Kunstmestvrije Achterhoek	In uitvoering																	*					
Vruchtbare Kringloop (VKA)	In uitvoering																	*					
Innovatiecentrum de Marke	In uitvoering	*	*	*	*	*												*					
Groene leerkenniswerkplaats (GLKWP)	In uitvoering	*			*	*												*					
Cirkelregio Achterhoek	In uitvoering	*		*										*					*	*			
Zuiverende kas	In uitvoering	*															*		*	*			
Zonvarken	In uitvoering																	*					
Ondermijning in zicht	In uitvoering													*		*		*					
Biogas en waterstof in Bronckhorst	Gereed												*				*	*		*			
Werken aan toekomstgerichte erven in de Achterhoek	In uitvoering													*			*	*		*			
Duurzame Eiwitproductie Achterhoek	In uitvoering	*		*												*		*					
Biobased Kennisontwikkelcentrum Innovatieregio Achterhoek	Gereed	*																*					
Duurzame Onkruidbestrijding Ruwvoer (DOR)	Gereed	*	*	*													*						
Verkenning landelijk gebied	Gereed															*	*	*					
Onderzoek naar Eco Accus Storage Packs als congestie oplosser	In uitvoering			*													*			*			
Energie Expertise Centrum Achterhoek (haalbaarheidsonderzoek)	In uitvoering								*								*		*				
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie melkstal	In uitvoering	*		*														*					
Samen biobased bouwen	In uitvoering												*		*			*		*			
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterhoek	In uitvoering																*						
Sturen in het landelijk gebied	In uitvoering																						
Achterhoek Monitor	In uitvoering																						
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 2019 - 2025	In uitvoering																						
GROS: Grensoverschrijdend ondernemen, werken en leren	In uitvoering				*			*															
Governance 2021 t/m 2023	In uitvoering																						
Onverwachte Hoek	In uitvoering		*		*	*	*	*				*		*	*								
De zachte landing	In uitvoering				*	*						*			*	*							
Achterhoek Rookvrij	In uitvoering																				*	*	
Achterhoek Gezond Gemeenten	In uitvoering																				*	*	*
Ondersteuning van ontwikkelplekken van Achterhoek Gezond	In uitvoering																				*	*	*
Ruraal MAAS Concept (procesbegeleider)	In uitvoering								*		*						*			*			
Onderzoek tweede fase N18 - 2019	Gereed									*										*			
Doorontwikkeling ZOOV op maat	Gereed								*		*					*							
Opschaling Netmobiel 2020	In uitvoering										*						*			*			
Businessplan Achterhoek Deelvervoer Coöperatie	Gereed								*	*	*												
Digitaliseringsopgave mobiliteitsdata Achterhoek 2020-2021	Gereed										*												
Werkgeversaanpak Achterhoek mobiliteitsmakelaar 2020-2021	In uitvoering								*		*												
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Groenkracht Groenlo	In uitvoering								*	*	*												
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Zonnig Zieuwent	In uitvoering								*	*	*												
Projectbegeleiding Duurzame Mobiliteit	Gereed								*	*	*												
Rurale HUB busstation Lichtenvoorde	In uitvoering								*	*	*												
Opschaling Netmobiel 2021	In uitvoering										*												
Onderzoek Mobiliteitshubs Achterhoek	In uitvoering								*	*	*					*	*						
Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek 2021-2022 Fase 2	In uitvoering									*	*												
Technische Partner ADC en de Doorontwikkeling Netmobiel	In uitvoering	*			*	*			*	*	*					*	*						
Onderzoek ZOOV & ADC	In uitvoering								*	*	*												
Invulling taken ADC door ZOOV 2022-2024	In uitvoering								*	*	*												
Werkgeversaanpak : Mobiliteitsmakelaar 2022 -2023	In uitvoering				*				*		*						*				*		
Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek 2022-2023 – Fase	In uitvoering									*	*												
Regierol Duurzame Mobiliteit 2022-2024	In uitvoering								*	*	*												
Procesbegeleiding Achterhoekse MaaS-aanpak 2023-2025	In uitvoering					*			*	*	*												
Grensland College	In uitvoering		*		*	*		*															
Leven Lang Ontwikkelen	Gereed		*	*	*	*	*																
Achterhoeks Fonds voor Talentontwikkeling	In uitvoering		*			*	*																
KLasse! in de Achterhoek	In uitvoering						*																
Toolbox Statushouders	In uitvoering						*																
Pilot zelfredzaamheids route (Z-route)	In uitvoering					*	*																
Move2Social Achterhoek	Gereed					*	*																

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek

1a - De Achterhoek is hét open innovatiesysteem
1b - De inventieve vakman/vakvrouw van de toekomst
1c - Ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst
1d - De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland
2a - Talenten arbeidsmarkt benut (vervangings- en uitbreidingsvraag)
2b - Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt
2c - De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen

3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030
3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde
3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)
4a - De woningvoorraad beweegt mee
4b - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad
4c - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt
4d - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen
4e - De leefbaarheid blijft op peil

5a - De Achterhoek is energieneutraal
5b - De Achterhoek is koploper gebleven in kringlooplandbouw
5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend
5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur
6a - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie
6b - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
6c - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteunende diensten beschikbaar

		Smart Economy										Smart Living												
		Smart werken en Innovatie				Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed					Circulaire Economie en Energietransitie				De gezondste regio		
Project	Status	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
SmartHub Young Talent	In uitvoering		*	*	*																		
Fit veur altied	In uitvoering					*																*	*
Routekaart onderwijs-arbeidsmarkt Achterhoek	In uitvoering					*	*																
Service Punt Techniek Achterhoek/Liemers (SPT)	In uitvoering					*	*																
Digivaardige Achterhoeker	In uitvoering																				*	*	
Uitvoeringsplan Inclusieve arbeidsmarkt 2022 -2023	In uitvoering						*																
Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) - Scholenmakelaar	In ontwikkeling						*	*															
Projecten Steengoed Benutten	In uitvoering													*									
Incubator De Steck	In uitvoering	*	*	*	*																		
Uitbouwen open innovatiesysteem - crossovers	Gereed	*																					
SmartHub Development	In uitvoering	*	*	*		*		*															
Smart Business Center +	In uitvoering	*	*	*	*	*																	
MKB-deal	In uitvoering	*	*	*	*																		
SmartHub Industry Incubator (SHII)	In uitvoering	*	*	*																			
Naoberkrediet 2.0	Gereed	*	*	*	*																		
Fieldlab Digital Twin	In uitvoering	*	*	*																			
Uitbouwen ecosysteem Achterhoek 2022-2024	In uitvoering	*	*	*																			
leergang Toekomstgericht Retailmanagement en Leiderschap (2e t	In uitvoering		*	*	*																		
Additive Manufacturing Regio Achterhoek	In uitvoering		*	*		*	*	*															
StartUp in Residence Achterhoek	In uitvoering	*																					
Smart Business Centre inclusief innovatievouchers	In uitvoering	*	*	*	*																		
Achterhoek Ondernemt Duurzaam (MKB-aanpak)	In uitvoering				*														*	*			
Ontwikkelen portefeuillestrategie 1e tranche	Gereed											*	*	*	*	*							
Zon op erf - demonstratiefase	In uitvoering													*			*						
Sleutel tot een energieneutrale woning	Gereed												*				*						
Leefsamen Achterhoek	Gereed												*			*							
Leergang toekomstgericht retailmanagement	Gereed													*		*							
Transformatie kantoorruimte Keppelseweg Doetinchem	Gereed													*	*								
Makelaar als woningmarktregisseur	Ingetrokken												*										
Woon- en Vastgoedmonitor Achterhoek	In uitvoering											*											
Pilot betaalbaar tijdelijk wonen in kleine kernen	Gereed													*	*	*							
Zorgeloos Samenwonen in de Kattenberg	In uitvoering														*								
Leefsamen Achterhoekse woningcorporaties	In uitvoering			*	*							*	*		*	*					*	*	
LeefSamen - Wonion	In uitvoering			*	*							*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - de Woonplaats	In uitvoering			*	*							*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - ProWonen	In uitvoering			*	*							*	*		*	*					*	*	
Leefsamen - Sité	In uitvoering			*	*							*	*		*	*					*	*	
PilotTransformatievisie Oudestraat Neede 2030	In uitvoering													*		*							
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Wonion	In uitvoering												*				*						
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Oude IJsselstreek	In uitvoering												*				*						
Uuthuuskes	In uitvoering															*							
Centrumvisie Dinxperlo	In uitvoering													*		*							
Dorpshart Wehl	In uitvoering													*		*							
Compactisering centrumgebied Hengelo	In uitvoering													*		*						*	
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoners	In uitvoering													*		*							
Heerlijk thuis in huis (Aalten)	In uitvoering	*					*					*	*		*	*					*	*	*
Heerlijk thuis in huis (Berkelland)	In uitvoering	*					*					*	*		*	*					*	*	*
Heerlijk thuis in huis (Oude Ijsselstreek)	In uitvoering	*					*					*	*		*	*					*	*	*
One Stop Shop Achterhoek	In uitvoering	*	*										*				*						
Flexwonen in de Achterhoek	In uitvoering											*		*	*	*				*			
Gebied zoekt ondernemende bewoners	In uitvoering		*									*	*	*	*					*		*	
Hart van Wenters	In uitvoering															*							
Gebiedsontwikkeling Gendringen	In uitvoering											*	*	*	*	*							
Preventie Akkoord Achterhoek	In uitvoering																				*		
Techniekpact	In uitvoering					*	*																
Volkshuisvestingsfonds	In uitvoering												*			*							